

Молодий Комуніст

Орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ

Виходить з 6 грудня
1939 року

№ 37 (4012).

СУБОТА

10

ВЕРЕСНЯ 1988 р.

Ціна 8 коп.

остання
номера

2

10

стор.

ПЕРШЕ РЕСПУБЛІКАНСЬКЕ СВЯТО РІДНОЇ МОВИ,
ЯКЕ ПРОХОДИТИМЕ НА КІРОВОГРАДСЩИНІ, — НА ПО-
РОЗІ. УРОЧИСТЕ ВІДКРИТТЯ ЙОГО ВІДБУДЕТЬСЯ
18 ВЕРЕСНЯ.
ЧЕРГОВА ПУБЛІКАЦІЯ І ПРОГРАМА СВЯТА —

ПЕРЕХІД НА НОВІ ФОРМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ —
ПРОЦЕС СКЛАДНИЙ, ТУТ НЕ ОБІЙТИСЯ БЕЗ ЕКСЦЕ-
СІВ. КЕРІВНИКИ КІРОВОГРАДСЬКОГО КОМБІНАТУ ХЛІ-
БОПРОДУКТІВ ЦЕ РОЗУМІЮТЬ І...

...І самі провокують конфліктну ситуацію —

3

стор.

9

стор.

Початок окупації нашої
країни, області в підруч-
никах не позбавлений
«білих» плям... «Вітчиз-
на» —

Увага! Заявки, програми кандидатів та їхні характеристики прохання надсилати на адресу редакції до 10 жовтня з поміткою «На конкурс».

читайте
в наступних
номерах

● Чи всі знають, що наш обласний центр за всю історію свого існування носив чотири назви? Тричі перейменування відбувалось у 20—30-і роки нашого століття, роки становлення і ут-

вердження сталінського культу особи...

● «Оно ж Рикова, Зінов'єва реабілітували. Мій чоловік теж міг би поновитися в партії, але»... («Наклеп»).

● Для чого пральній машині потрібен бак? Не тільки для перекручування простирадел і наволочок. Якщо закласти туди порізані фрукти і дати їм перебродити...

ІНФОРМАЦІЯ

Відбувся пленум Новоукраїнського райкому ЛКСМ України, який розглянув хід виконання конкретних рубежів районної комсомольської організації на 1988 рік.

КОМСОМОЛЬСЬКИЙ ТЕЛЕТАЙП

Пленум розглянув організаційні питання. У зв'язку з виїздом за межі області за сімейними обставинами пленум звільнив Тетяну Пружину від обов'язків першого секретаря Новоукраїнського райкому комсомолу. Першим секретарем райкому ЛКСМУ в результаті конкурсних виборів із трьох кандидатів обрано Сергія ГРЕСЬКА, який працював керуючим відділком № 2 колгоспу імені Калініна цього ж району.

У зв'язку з призовом на службу в лави Радянської Армії пленум звільнив Вадима Калиниченка від обов'язків другого секретаря райкому комсомолу. Другим секретарем райкому ЛКСМУ за результатами конкурсних виборів обрано Олександра МАРИНКЕВИЧА, який до цього працював директором Новогорівської восьмирічної школи.

ФУТБОЛ

«Зірка» —

«Дніпро» — 1:0

Долю матчу вирішила висока індивідуальна майстерність Сергія Лактіонова, котрий буквально продерся крізь захисні редути дніприн, виїшов сам-на-сам з голкіпером гостей і м'яко перекинув через нього м'яч. Це було в першому таймі.

Є сенс зупинитись на грі окремих футболістів. Досить впевнено почуває себе захисна ланка команди, де надійною грою вирізняється капітан команди Самофалов та Паламарчук. Пріше з півзахистом. Стомлений вигляд мав Бобилін, через низьку стартову швидкість не раз програвав двобої Резниченко. У нападуючого Лактіонова не все виходило, хоча він свою справу зробив — забив м'яча. Досить високі фізичні кондиції Денисенка поки що не компенсують низької технічної підготовки (здаймо хоча б відмінний пас Лактіонова, після якого Денисенко не влучив у порожній ворота).

Так, «Зірка» поступово наближається до групи команд, що мають 32—35 очок. Але ні «Маяк», який йде в ногу із «Зіркою», ні горлівський «Шахтар» (трохи відстає) зброю ще не склали. Тим більше, після наступного матчу «Зірки» з «Десною» (9 вересня у Кіровограді) наші футболісти проведуть два матчі поспіль з харків'янами і горлівчанами (відповідно 14 та 17 вересня). Вони багато в чому прояснять ситуацію.

А. ШПАК.

ГОСТРИЙ СИГНАЛ

ЦІНА БЕЗПЕЧНОСТІ

Як стало відомо, кілька днів тому 7 вересня ц. р. на території будівельного управління № 2 тресту «Кіровоградбуд» спостерігався підвищений радіаційний фон. Сталося те, чого можна і слід запобігти: порушення правил збереження пристроїв із радіоактивним наповнювачем призвело до радіаційного забруднення місцевості в провулку Червонозорівському.

За даними міськвиконкому, винуватцями виявилися двоє робітників, які ще 1985 року самовільно розгерметизували пристрої з наповнювачем. Безпосереднє місце події — територія виробничого об'єднання «Кіровоградзалізобетон». Восьмого вересня там було вжито певних заходів по дезактивації забруднених ділянок. Проведено всі ці заходи під контролем спеціалістів.

Радіаційний фон у районі БУ-2 не перевищував 0,2 мілірентгена. Як вважають медики,

серйозної загрози для здоров'я мешканців прилеглих кварталів це не становить. І все ж медична служба звертається з проханням до всіх, хто працював після радіаційного забруднення на території БУ-2 тресту «Кіровоградбуд», пройти медичне обстеження в обласній лікарні.

Нарешті, хочеться запитати й таке: як могло статися, що пристрої з радіоактивним наповнювачем потрапили до випадкових (інакше й не назвеш) рук? Чи всіх заходів було вжито для своєчасного попередження мешканців прилеглої району? Поки що остаточної відповіді на ці питання немає... Чи не є халатність і бездумність, допущені на Новомиколаївці, ще одним виявом все тієї ж безпечності, яка і нині так дорого обходиться нашому народові в Чорнобилі — мовляв, якось воно буде? Адже з радіацією не жартують.

Наш кор.

м. Кіровоград.

ХТО КРАЩИЙ ІНСПЕКТОР ДАІ?

У Кіровограді відбувся конкурс професійної майстерності серед молодих інспекторів дорожньо-патрульної служби окремого батальйону ДПС державтоінспекції управління внутрішніх справ обласного комітету, присвячений 70-річчю ВЛКСМ.

Рушив автомобіль, за кермом якого інспектор дорожньо-патрульної служби сержант міліції молодий комуніст С. М. Мельник. Чітко, впевнено провів Сергій службовий автомобіль по всіх фігурах, вміло користувався коробкою передач, «накатом». І час непоганий показав. Жюрі визнало С. М. Мельника найкращим серед інспекторів по водінню автомобіля.

Непогані знання продемонстрували інспектори дорожньо-патрульної служби одного з підрозділів міста Долинська. Його представ-

ники — А. М. Школа, С. В. Павлюк та А. А. Сириця — перемогли по технічній, теоретичній і фізичній підготовці. Команда цього підрозділу зайняла в конкурсі перше місце. Добре підготувались і представники з Маловиснівського та Олександрійського підрозділів дорожньо-патрульної служби ДАІ. Вони посіли відповідно друге і третє командні місця.

Переможці конкурсу нагороджені призами управління внутрішніх справ та грамотами Ленінського райкому ЛКСМУ м. Кіровограда.

В особистій першості інспектори змагалися за приз імені інженера дорожнього нагляду ДАІ УВС обласного комітету лейтенанта міліції С. А. Досужого, який трагічно загинув, виконуючи свій службовий обов'язок. У напруженій боротьбі його одержав представник одного з підрозділів окремого батальйону дорожньо-патрульної служби ДАІ УВС сержант міліції А. М. Школа. **М. РИБАЛКО.**

УВАГА!

УВАГА!

УВАГА!

РЕДАКЦІЯ ГАЗЕТИ «МОЛОДИЙ КОМУНАР» ТА ОБЛАСНЕ ВИРОБНИЧО-ТЕХНІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ЗВ'ЯЗКУ ПРОВODЯТЬ КОНКУРС НА КРАЩОГО РОЗПОВСЮДЖУВАЧА «МОЛОДОГО КОМУНАРА». Практика показує, що сумлінне ставлення до своїх обов'язків, творчий підхід розповсюджувачів сприяє успіху

передплати. Цю думку підтвердило недавнє опитування тридцятьох потенційних передплатників «МК». Шестеро з них, поринувши у безліч проблем, передплатниками «МК» й досі не стали, але хочуть стати. Ще десятьох «налякали» черги на поштових відділеннях. «Якщо організують передплату центральзовано — «Молодий комунар»-89 передплатимо обов'язково!» — така їхня думка.

Уявімо, які резерви передплатної кампа-

нії ще не приведені в дію! Отож, слово за вами, шановні працівники зв'язку, поштових відділень, комсомольські активісти, громадські розповсюджувачі! Мисько-ми і райкоми комсомолу, з якими ви працюватимете в тісному контакті, на засіданнях бюро у присутності начальників вузлів зв'язку визначать кращих з вас. А визначити з вас бюро НЕ ПІЗНІШЕ 4 ЛИСТОПАДА (за поштовим штемпелем). Рішення бюро у

виписці повинне бути обгрунтоване, зокрема, вказана кількість примірників «МК», розповсюджених кандидатом у переможці конкурсу.

Для кращих розповсюджувачів «Молодого комунара» на 1989 рік встановлено премії. Перша — 75 карбованців, друга — 50, третя — 25, п'ять заохочувальних — по 10 карбованців. Переможці будуть також нагороджені грамотами редакції «Молодого комунара».

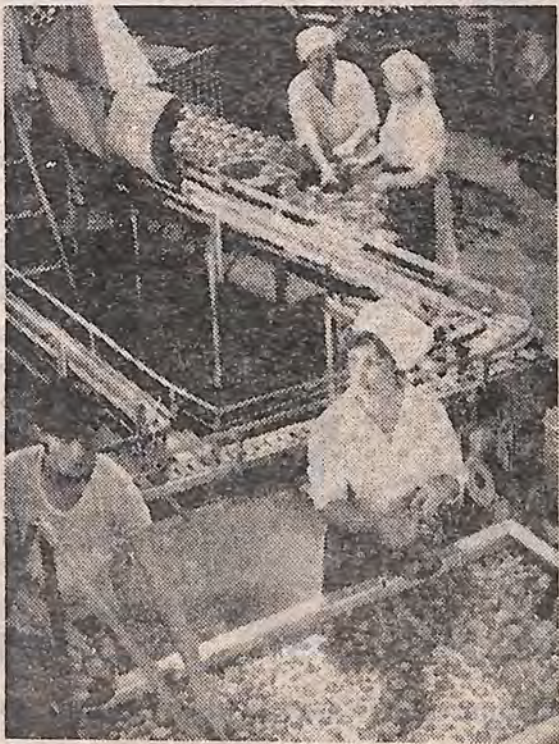
Чекаємо повідомлень.

АНОНС

З 22 по 25 вересня 1988 року у Світловодську відбудеться перший обласний зліт воїнів запасу, активістів військово-патріотичного виховання молоді.

У програмі зльоту — зустрічі з учнівською і робітничою молоддю, з трудовими колективами, спільна маніфестація учасників зльоту і молоді міста, військово-спортивне свято, концерт солдатської самодіяльної пісні, народженої на афганській землі. Кошти від концерту підуть на будівництво пам'ятника воїнам-інтернаціоналістам усіх поколінь. Так само, як і кошти, зароблені на суботнику, — учасники зльоту працюватимуть на підприємствах Світловодська.

Колишні воїни-інтернаціоналісти, воїни запасу віддають військові поховання, могили воїнів-інтернаціоналістів, закладуть пам'ятник воїнам-інтернаціоналістам усіх поколінь в м. Світловодську.

Початок осені для хліборобів — пора відносного замирення. Зернові вже зібрано, до копання буряків ще приступати рано. І тільки городники не мають часу для перепочинку. Відійшли набабки, огірки — пора збирати помідори, баклажани, солодкий перець, моркву... І не просто збирати, а робити це в оптимальні строки, щоб овочі не перестигали, з урахуванням технологічних вимог закладати їх на зберігання, переробляти.

Саме переробкою овочів, вирощених в господарствах району, зайнятий у ці дні Знам'янський консервний завод. Колектив підприємства успішно справляється з виконанням подекадного графіку робіт, дає про ви-соку якість кінцевої продукції — баночної та на-

бачкової їри, томатного соку, маринуваних помідорів. Зміна майстра Марії Федорівни Постики — серед нових видів продукції — яблучно-виноградного соку. Змінні норми виробітку колектив щодня перевищує, всі овочі та фрукти, що надходять з колгоспів «Путь Ільича», імені Леніна, «Правда» та імені Шевченка, На допомогу консервникам часто приходять учні місцевих шкіл. Дев'ятикласниця СШ № 2 Олена ЦОН-побувавши на заводі. На знімку зліва: технологічна лінія консервно-го цеху.

НА початку серпня до редакції зайшла відвідувачка.

— Я — Білецька Наталя Федорівна, — представилася молода жінка. — Колись була бухгалтером Кіровоградського комбінату хлібопродуктів № 2, а зараз — безробітна...

Погодьтеся: подібне визначення соціального статусу може здивувати кого завгодно. Певно, не вдалося приховати недовіри й мені. Бо Наталя Федорівна гарячково продовжила:

— Так, так, все правда, чистісінька правда...

І повідала вона про те, як несподівано опинилася за прохідною підприємства, як марно, ось уже десять місяців, добивається справедливості.

— Опублікуйте, якщо можна, — простягнула кілька аркушів паперу, списаних убористим почерком. — Тут все правда...

Ми пішли назустріч Н. Ф. Білецькій, оскільки проблеми, порушені в її листі-спевіді, хвилюють сьогодні багатьох.

У 1982 році я несподівано захворіла. Звернулася до лікарів за місцем проживання. Ті, запідозривши професійну недугу, направили до Криворізького інституту гігієни праці. Діагноз був невтішним — алергія. Надалі мені були протипоказані роботи, пов'язані з пилом, газами, іншими подразнюючими речовинами.

Людині, котра хоч раз була на хлібоприймальних чи переробних підприємствах подібного профілю, гадаю, неважко збагнути причини виникнення недуги. Запиленість повітря у нас багато перевищує допустимі норми. Це й провокує всілякі алергічні захворювання.

Мені пішли назустріч, перебівши з млина на вагону, а в 1983 році — в бухгалтерію комбінату. Там я працювала до жовтня минулого року.

Наказ про скорочення штатів з'явився 15 вересня. Я вийшла з чергової відпустки через кілька днів після нього. Тоді й довідалася «по секрету», що потрапила до числа нещасливих, яким доведеться розпрощатися з підприємством. Пішла у відділ кадрів. Там підтвердили, що посада бухгалтера скорочується. Через кілька днів до мене підійшла начальник відділу кадрів В. Семикоз і ознайомила з наказом. Причина скорочення, як свідчить формулювання, — низька продуктивність праці. Цікаво, яким чином адміністрація визначила це?

У відділі нас було троє. Усі — без спеціальної освіти. До того ж стаж роботи на комбінаті у мене був найбільшим. З усіма функціями

справлялася успішно, у відсутність головного бухгалтера завжди виконувала його роботу — готувала звіти, відпускала продукцію.

15 жовтня мене викликали на засідання профкому. Там йшлося про моє звільнення. Але ж керівні товариші мали подумати й про наступне працевлаштування. Сказала про це. Після з'ясування у відділі кадрів мені запропонували посаду маркірувальника. Я майже нічого не знала про цю роботу. Тому вирішила побувати на місці, ознайомитися з

умовами праці. Момент суттєвий, адже за станом здоров'я я можу працювати далеко не скрізь. Про своє рішення пообіцяла повідомити профком до кінця робочого дня.

І тут сталося несподіване — директор комбінату Г. О. Глобенко дав безапеляційну вказівку — звільнити! Тепер розумію, що завважала керівникові всі роки роботи на підприємстві. Адже це тільки він єдиний вважав профзахворювання придуманим, обурювався, що мені доводилося підшукува-

ти відповідну роботу, виплачувати грошові компенсації, передбачені трудовим законодавством.

Без зайвих церемоній мені дали трудову книжку, де вже було зроблено запис, і вказали за прохідну.

Ось так через чотирнадцять років сумлінної роботи (я не боюся цього визначення і не вважаю його нескромним), я опинилася на вулиці. Опинилася всупереч положенню про працевлаштування, де підкреслено, що особлива увага при скороченнях шта-

Переконана, що саме ці липові «документи» мали вирішальне значення. Суд відхилив мій позов.

Вже десять місяців я шукаю справедливості. Зверталася до Верховного Суду УРСР. Звіти справу передали на розгляд обласного суду. І знову — відмова.

У зв'язку з цим хочу процитувати відповідь, надіслану мені з облпрофради: «На наш погляд при звільненні вас з роботи адміністрація комбінату не займалася працевлаштуванням і разом з профкомом зро-

РОЗДУМИ ЗА ПРОХІДНОЮ

тів повинна звертатися на жінок, що мають дітей, а також на осіб з обмеженою працездатністю.

Довелося звернутися в обком профспілки працівників сільського господарства. Після перевірки всіх обставин моєї справи там пояснили: справді, за трудовим стажем, станом здоров'я, результатами атестації та характеристиками я відповідаю посаді, яку обіймала. Але ось парадокс: профспілковий орган може тільки констатувати це і не може змусити керівництво комбінату надати мені відповідну роботу... Мені порадили звернутися до суду.

Так я й зробила. Напередодні слухання справи Кіровським народним судом міста Кіровограда директор зробив усе можливе, аби надати своєму наказові про звільнення переконливого вигляду. Замість об'єктивної характеристики з'явилася різко негативна, підшили до справи й доповідь про так звані «упущення в роботі бухгалтера Білецької», написану... 24 жовтня (з роботи мене звільнили 15 жовтня).

била поспішний висновок щодо відмови перейти на іншу роботу. Не було враховане ваше право на перевагу в зв'язку з профзахворюванням і втратою працездатності на 30 процентів. З урахуванням цих обставин директору Глобенку Г. О. запропоновано змінити наказ про ваше звільнення і виплатити за час вимушеного прогулу. Ізв'єст.

То хто ж помиляється — облпрофрада чи народний суд? Я намагаюся це з'ясувати. На жаль, марно.

Гірко усвідомлювати, що в наш час долі людей вершаться бюрократіями, байдужими до чужої біди. Найкращі молоді роки віддала я підприємству, тут захворіла. Та достатньо було одного помаху директорової правиці, як усе заболіло.

Я не трималася саме за посаду бухгалтера, згодна була на будь-яку іншу роботу. Скажімо, вагари, сторожа чи прибиральниці. І вакансії такі на підприємстві були. Однак Глобенко вирішив вчинити інакше. І домігся свого.

Де тепер шукати справедливості?

Коментар кореспондента

Про свої поневіряння без роботи, а значить, і без належних засобів для існування, Наталя Федорівна Білецька розповідала з розпачем. Зрозуміти її можна і треба. Непросто отак в одну мить залишитися за прохідною підприємства, з яким було пов'язане, здається, все попереднє життя. Стократ складніше, якщо на цьому ти втратив здоров'я. Певно, свого часу Н. Ф. Білецька не сумнівалася: колектив підтримає її. І не лише компенсацією за часткову втрату працездатності. Та не так сталося, як гадалося.

Я зустрічався з директором хлібокомбінату Г. О. Глобенком, розмовляв з головою профкому М. І. Бондаренком. Вони переконані: перехід на нові форми господарювання — процес складний, тут не обійтися без експерів. Важко щось заперечити керівникам. Та з ними можна посперечатися щодо стилю і методів роботи по впорядкуванню штатів.

Пам'ятається, в листі Н. Ф. Білецька ставила під сумнів об'єктивність директора. Запитав про це Георгія Олексійовича. Він заперечив:

— Чи має для вас значення — хто набиратиме кореспонденцію в друкарні?

Ні? Мені теж якось байдуже — Білецька сидітиме в бухгалтерії чи хтось інший...

Можна було б повірити в це, але надалі, певно, сам того не помічаючи, директор почав суперечити собі.

— Довідка про захворювання — фікція, — переконував він. — Я давав головному інженерові доручення довести це. Шкода, але справа повисла в повітрі. Наше упущення...

— А характеристики? Як пояснити дивну непослідовність: в одному випадку людина характеризується позитивно, в іншому — різко негативно. Написані однією людиною, через незначний проміжок часу. Щоправда, «хороша» характеристика — для атестації, «погана» — для суду...

— Об'єктивна та, що «погана», — відповів Г. О. Глобенко, не вагаючись.

Далі розмова перейшла в дещо інше русло:

— Та я б при бажанні міг залишити її, Білецьку, без квартири. Перед тим, як отримувати ордер, вона зробила прогул. Заплющив на все очі, не надав порушення трудової дисципліни значення.

— Чому?

— Бо почалися б розбирання, ходіння

по інстанціях. Дядько Білецької тоді в обкомі профспілки працював...

Дивний аргумент, чи не правда? Поки працював дядько (не смію цього заперечувати, але й стверджувати не буду) все вирішувалося миролюбно, а не стало його і...

Директор мало довіряє профспілковим органам. Цього він і не приховує.

— Йі Микола Федорович Дигало, завідувач юридичною консультацією облпрофради, підтримує, — мовив Георгій Олексійович. — Він займався справою, поспішав тоді у відпустку. Не розібрався, як слід... Після судового розгляду і винесення рішення справа набуває чинності закону. А облпрофрада, бач, ревізує закони...

Не берусь стверджувати, що Білецька у всьому права. У неї немає спеціальної бухгалтерської підготовки, припускалася вона й елементарних помилок у звітності. Це підтвердили працівники бухгалтерії. Директор стверджує, що під час скорочення на підприємстві були вільні вакансії (до речі, є й зараз — аж двадцять вісім). Правом перейти на іншу роботу, не залишаючи комбінату, скористалися 56 із 60 працівників, котрі потрапили під

скорочення. Білецька не скористалася (чи їй не дозволили цього зробити?). Та навіть якщо взяти в жінки верх амбіції, то винна в цьому адміністрація. Спробую пояснити чому.

Свого часу не розібралася вона до кінця — «справжність» у Білецької хвороба чи надумана? А раз так — пішли гуляти в колективі домисли, припущення, сумніви. Одним словом, плітки. Це й породжувало недовіру до людини.

А з прогулом як бути? Чому не проявив Г. О. Глобенко принциповості? Якщо злякався «дядька», то сам дав Білецькій привід повірити в її винятковість.

Проводжаючи за прохідну, директор висунув ще один аргумент:

— Білецька стверджує, що хтось на комбінаті поцінув у її чоловіка санаторну путівку. А я думаю, що зробила це вона сама...

Браво, директоре! Знову припущення, знову плітки. Невже й надалі вони залишатимуться тим фоном, на якому вершиться розумна і потрібна справа — перехід на нові форми господарювання? Не хочеться вірити в це.

Микола ЧЕРНЕНКО.

м. Кіровоград.

ПРО звіти і вибори в партійних організаціях, вірніше, про те, що ми від них чекаємо, сказано і написано багато. Головна думка — вони повинні різко відрізнятися від попередніх звітно-виборних кампаній, бути демократичними і незаорганізованими. І найперший привід для цього — чітке визначення функцій партійних комітетів, яке було зроблено на XIX Всесоюзній партконференції.

Втім, це визначення — щодо функцій — в повній мірі стосується і комсомольських комітетів. А щодо звітів і виборів, котрі вже розпочалися в низових комсомольських організаціях? Як вони пройдуть? І що треба зробити для того, щоб збори стали новим, реальним кроком у нашій перебудові? На що в першу чергу звернути увагу?

Про це розмірковує секретар комітету комсомолу колгоспу імені Фрунзе Долинського району Людмила ТРОЦЕНКО.

— Про що мріяла, коли рік тому мене обрали секретарем? Наприклад, у планах було й таке: створити у себе в колгоспі... сильну футбольну команду. Адже і завзяті спортсмени у нас є, і суботник по благоустрою стадіону провели. Але... Почалися жнива, хіба тепер до футболу? Після жнив

теж турбот на селі вистає.

Звичайно, створення футбольної команди — не головна моя мрія, просто на цьому прикладі хотіла показати, як дуже легко нам піддатися спокусі пояснити все «об'єктивними» причинами, «об'єктивними» труднощами. Не вдалося налагодити спортивну роботу на

селі? Чого засмучуватись — є рятівна думка: «Який там спорт під час косовиці, коли й вгору ніколи глянути?». Або ж хотіла організувати дозвілля молоді в колгоспі. Хоч дещо і зроблено, але ще далеко до ідеалу. І знову ж є об'єктивна причина — як можна організувати художню самодіяльність або гуртки, якщо художній керівник в будинку культури працює на півставки, і лише перед святами готує концертні програми. Що тут в наших силах? Розраховувати на ентузіазм серед самих комсомольців? Але ж ми вже стільки і небезпідставно говоримо про пасивність рядових членів ВЛКСМ...

Вирішили ми, наприклад, створити в себе дискусійні

вертій годині ранку, як її залучити до громадських справ?

А, може, справа якраз у тому, що не треба «залучати» (маю на увазі далеко не краще розуміння цього слова). Може, замість того, щоб агітувати комсомольців за проведення тих чи інших заходів, складених планів, розпочати з того, що їх найбільше сьогодні хвилює, доярку чи механізатора. Адже виходить парадокс — проблем у сільській молоді море (ті ж самі умови праці і побуту), а ми продовжуємо говорити про її пасивність. Чи не настав час відверто зізнатись, що раз ми, комсомольські організатори,

дер, якому вони б довіряли.

Один з головних висновків, який я зробила за рік роботи комсомольським ватажком, — все або майже все залежить від комсомольського лідера, від того, як зуміє він організувати свою роботу і роботу членів комітетів комсомолу. І вважаю, що якщо ми хочемо серйозно взятися за перебудову в комсомолі, то повинні з усією серйозністю замислитися і над становищем «незвільненого» комсомольського ватажка, який повинен, мабуть, в першу чергу, виконувати свої функціональні обов'язки, тим більше це стосується молодого спеціаліста, наприклад, ме-

у записник комсорга: від А до Я

На календарі — вересень — перший місяць осені. У тебе, комсорг, справ вистає. Але, мабуть, головне у твоїй роботі: уміти правильно визначити основне, справжнє діло. Організувати себе на його виконання і повести за собою комсомольську організацію, кожну молодшу людину. До розряду таких справ належить і звітно-виборна кампанія, яка нині проходить у комсомольських групах, первинних організаціях. На головних зборах року треба глибоко проаналізувати діяльність кожного члена ВЛКСМ за звітний період. Чи все ви зробили для поліпшення роботи комсомольської організації?

На жаль, як свідчать факти, далеко не скрізь звіти і вибори проходять організовано. Часто збори переносяться. Чому? Мабуть, це свідчить про те, що групкомсоргу чи секретарю первинної ні про що звітувати комсомольцям. Або інше. Часом головні збори року проходять формально, інертно, як кажуть, для «галочки». Можливо, це свідчить про те, що протягом звітного періоду комсомольський осередок жив нецікавим життям. Так це насправді чи ні, але над цими фактами варто замислитися тобі, комсорг. Пам'ятай: від того, як пройдуть головні збори року, багато в чому залежатиме дальша діяльність комсомольської організації.

Нині напружений період у тваринництві — триває підготовка до наступної зимівлі громадської худоби. Отож треба, комсорг, вже зараз подбати про соціалізацію молодих тваринників, умови їхньої праці і відпочинку. В цей період мають активізувати свою роботу пости і штаби «Комсомольського прожектора».

Вересень — останній місяць підготовки до початку нового навчального року в системі комсомольського політнавчання і економічної освіти. Ще раз продумай, комсорг, чи все готове до навчання. Які нові форми навчання буде застосовано, аби заняття були змістовними і цікавими. Всі ці питання треба обговорити на чергових комсомольських зборах.

Триває передплата на газети і журнали на 1989 рік. Подбай, щоб ця важлива кампанія пройшла організовано. Кожен юнак і дівчина має передплатити своє комсомольське видання. Хотілося б, комсорг, аби ті комсомольці осередку поділилися своїми думками щодо тижневика «Молодий комунар». Чи стала газета твоїм другом і порадиником? Надішліть ваші поради, побажання, пропозиції журналістам, позаштатному активу газети. Чекаємо листів.

ТАНЦІ, ПОЛІТКЛУБ І КМК

політклуби — дуже цікава і захоплююча річ! Всі сім членів комітету комсомолу загорілися цією ідеєю, пішли до секретаря парткому М. М. Добровольського. Він підтримав, надав для першого засідання свій кабінет. Зібралось 12—15 комсомольців, з урахуванням членів комітету комсомолу... І розмови, тим більше дискусії, не вийшло. «Розмовідай ти, а ми послушаємо». Прикро, що така чудова ідея загубилася практично в зародку.

Кого ж звинувачувати? Комсомольців, їхню інертність? Але ж згадаймо, якими гнівними і обуреними словами ми критикували і критикуємо ось цю пасивність і байдужість, а результатів — мало...

Значить, потрібен механізм, який би на ділі сприяв пробудженню ініціативи серед рядових комсомольців, потрібні конкретні кроки назустріч молоді. Скажімо, ми нерідко осудливо говоримо про те, що молоді «тікає» в місто, а от у нас ніхто з комсомольців працюють водіями і якби ж то працювали... По віпроку машина не виходить з ремонту. Микола Сисун і Микола Титаренко вже у відчай: хіба це робота — приносити додому по 30—40 карбованців. Якби ж ще хоч були запасні частини, але їх немає і завар розводить руками: «де я їх візьму?». І все ж таки, на мою думку, можна і в таких умовах турбуватися про молоді. Хоча б такий факт: в колгоспі не пам'ятають, коли новенький автомобіль було виділено молодому водієві. Дорікати в пасивності і небажання працювати на селі, звичайно, легше...

Хочу повторити: треба виходити з реальностей: діяльність комсомольських організацій в місті і на селі значно відрізняються. Про механізаторів я вже говорила, а от доярку, скажімо, котра встає на роботу о чет-

ри, не можемо «розворушити» молоді, то не стільки вона винна, скільки ми, значить форми і методи, якими працювали, виявилися не тими, раз не дають ефекту? Може, так буде справедливніше? І, шукаючи нові форми роботи, треба знову ж таки виходити з реальних умов життя сільської молоді.

Якими ж повинні бути, ці, нові методи, в першу чергу організаторського і виховного характеру? Готового рецепту ніхто не дасть. Вважаю, що саме про це і повинна піти мова на звітно-виборних зборах у комсомолі, тому, що найкращі ідеї виникають під час колективного обговорення. А щоб це стало можливим, треба почати з проведення по-новому звітно-виборних зборів, створити умови для того, щоб зацікавленим учасником був кожен присутній на них.

Для цього, звичайно, треба рішуче відмовитися від таких зручних і «надійних» форм проведення, як, наприклад, «голосування» за задалегідь визначеного комсомольського ватажка. Зіб'ємося на це, і улогічно зацікавленість і ініціативу серед юнаків і дівчат, а головне — втрачимо довіру. І не залишиться нічого іншого, як знову з трибуни дорікати їх за невідомість і пасивність...

Вважаю за необхідне (та хіба тільки я!) організувати вибори секретарів комсомольських організацій з кількох кандидатів, щоб у кожного була своя передвиборна програма, програма вирішення тих проблем, що хвилюють молодих трудівників. І це потрібно не тільки тому, що обговорення програм кандидатів набагато більше сприятиме створенню атмосфери загальної зацікавленості, ніж заклик з президії: «Ну, то варіші, давайте веселіше!», а ще й тому, що комсомольцям потрібен справжній лі-

тер. Тож, думаю, треба не тільки говорити про відповідальну роль комсомольського секретаря, а й надати йому можливість для повноцінного виконання цієї ролі, хоча б через часткове «звільнення» від основної роботи.

Лідер повинен, якщо він справді лідер, бути обізнаним у всьому — починаючи з політики і закінчуючи танцями. Лише тоді він зможе бути нарівні з кожним комсомольцем. Скажу відверто: іноді я просто боюся відповідати на деякі запитання — не знаю точної відповіді. Для комсомольських ватажків слід організувати постійне цілеспрямоване навчання. Про це говорили й раніше, але сьогодні така потреба відчувається, як ніколи, адже зараз на селі активно впроваджуються нові форми господарювання, які вимагають і великих економічних знань.

Наприклад, виникла у нас ідея — запровадити на птахофермі підрид серед комсомольців. Але знову ж таки не вистає економічних знань. Чи не повторюємо ми помилок минулого, коли вирішували чергові завдання старими засобами?

Звичайно, при бажанні я б могла багато розповісти і про те хороше, що в нас є, — і підтримку голови колгоспу М. В. Загороднього, і виділення нової «Ниви» нашому кращому комсомольсько-молодіжному екіпажу, і організацію туристичної поїздки комсомольців в Кишинів, і створення КМК на вирощуванні цукрових буряків... Про все це можна було б розповісти детальніше, але хотілося звернути в першу чергу увагу на наші проблеми.

Л. ТРОЦЕНКО,
секретар комітету комсомолу колгоспу імені Фрунзе,
Долинський район.

Кланялися постачальникам...

На другій молочнотварній фермі колгоспу імені Калініна молоді тваринники, наприклад, поставили питання ребром: коли їх ознайомлять з премудростями орендного підприємства?

Райком комсомолу не міг не прислухатися до пропозиції тваринників: у кінці серпня на базі радгоспу імені Куйбішева було проведено семінар з питань орендного підприємства. До речі — на ньому були присутні майже всі молоді доярки району.

Жодне зауваження, пропозиція спілчан не залишається без уваги райкомом комсомолу. Ось, наприклад, групі водіїв ремонтно-транспортного підприємства намагається зарадити із придбанням запчастин.

Про їх дефіцит говориться на кожних зборах у колективі водіїв. На жаль, справу цю спілчанам зрушити з місця так і не під силу. Пробирав допомогти і райком комсомолу. Куди лишень не писали! В кого тільки не просили допомоги! Запропонували Горьковському автозаводу: ми вам овочі, фрукти за договором, а ви нам — запчастини. Відмовилися.

Кланялися, як то кажуть, і київським (рес-публіканським) постачальникам. Ніхто й паль-

цем не ворухнув, щоб зарадити молодим водіям.

Взагалі, проблем у РТП — більш ніж треба. Закрутили хлопці з підрадом. З їхніх виступів і заяв зрозуміло: хочуть водії працювати за прогресивними методами організації праці, але... адміністрація їм назустріч не йде.

Зрештою, непорозуміння на місці з керівництвом РТП якось вирішимо.

Молодь у даній ситуації (я б сказала — критичній) запропонувала власний вихід: по району одне з одним господарства проводять «обмін». У когось щось зайве, у іншого — цього не вистає. Що не кажіть, а така взаємодопомога потрібна.

Не втратив оптимізму після декількох невдалих спроб допомогти водіям придбати дефіцитні запчастини і райком комсомолу. Будемо виходити з пропозицією в ЦК ВЛКСМ про організацію спеціального фонду, який допоміг би хоча б певною мірою вирішити проблеми молодих водіїв, механізаторів...

О. ПОНОМАРЕНКО,
заступник завідувачого відділом комсомольських організацій райкому комсомолу.
Бобринецький район.

Ностальгісти? Неформали? Просто молоді.

(Фотохроніка ТАРС).

Малюнок О. КОЧУБЕЯ.

10 вересня 1988 року

Я ДИВЛЮСЯ на знімок в нашій стінгазеті: за скельцями окулярів — уважний погляд Людмили Авдеевої, ледь іронічна посмішка. Знімок зроблений напередодні Дня Радянської Армії, коли друзі і колеги проводжали Люду на роботу в Афганістан

була заступником секретаря комсомольської організації, начальником штабу «Комсомольського прожектора». Часто вони раділи, як і які матеріали готувати. До речі, два матеріали і в «Молодий комунар» Люда підготу-

кі відтинки спогадів про неї. Тут дуже гостро сприймаються ці спогади. Здається, дома й квіти пахнуть рідніше... Так часто гадаємо рідних! Нас глибоко хвилюють усі суспільні зміни, що відбуваються вдома, стараємося не пропустити жодної

датею. Вона — добрий знавець новинок у товстих журналах. Медсестра Г. Пурич, моя читачка — молдаванка, у неї в формальній книжці про любов, сучасну молодь. Хороші читачі у мене й українці Ю. Секрет, росіянин С. Акимов. Книжки націо-

Хабаровський край. Про цікаву історію Комсомольська-на-Амурі нагадає великий сірий намінь, встановлений на набережній. На ньому вибито слова: «Тут 10 травня 1932 року висадилися перші комсомольці — будівники міста». Того ж дня на берег зійшли 3747 чоловік — посланці Ленінграда, Горького, Одеси та багатьох інших міст країни. На короткому мітингу вони поклалися звести місто комсомольської слави.

Тут на пам'яті одного покоління місто не лише народилося, але стало й одним з великих індустріальних центрів Далекого Сходу. На його прапорі сяють ордени Леніна й Жовтневої Революції. Високими нагородами відзначено роботу заводу імені Ленінського комсомолу, який поклав початок місту і розвитку суднобудівної промисловості у краї.

На знімку: біла історичного наменя першобудівники міста А. Н. ЗЮЗІНА, М. Н. ОПОЛ'ЄВ (зліва), А. Л. ГАВРИЛЮК (в центрі) з теперішніми посланцями з Одеси, членами Всесоюзного комсомольсько-молодіжного загону Ю. Коваленком, С. Івлєвим, І. Веселюком, А. Борисовим, А. Гинжухом.

Фото В. ТАРАБАЩУКА. (Фотохроніка ТАРС).

«У НАС В ГАРНІЗОНІ...»

(вона пішла туди добровольцем).

Часто ми дорікаємо нинішнім комсомольцям за пасивність, відсутність громадянської позиції... Людине рішення багатьох здивувало, хоч пасивною вона за ті чотири роки, які працювала в нас після закінчення Київського інституту культури, не була. І все ж — така тендітна, невеличка, молода, і раптом — туди, де, можливо, чатує смерть...

...А недавно я написала їй на адресу далекої польової пошти. Поцікавилася, як же їй там, далеко від Батьківщини. Як і завжди, швидко й по-діловому відповіла Люда на кілька моїх запитань. Ось вони:

1. Як бачиться і чується Батьківщина з-за рубежа?

— Про любов до Батьківщини тут говоримо з глибини усвідомлення того, що це таке. Куди більше цінуємо навіть мале:

важливі події, що стосуються Союзу. І на вечорах відпочинку ділимося враженнями — кожен про свій край.

2. Чи в роботі, серед людей знайшли себе? Чи так це уявлялося вдома?

— Ідучи сюди, звісно, хвилювалася: що буде? За три місяці призвичаїлась. Працюю завісвітською. Читачі мої читати люблять, чекають на мене, здається, з нетерпінням — не легка тут у наших служб... А щоб якось полегшити їм — організовую дозвілля: огляди книг, конференції, вечори, диспути. Навіть в ролі «артистки» вперше виступала — тут чим більше вмієш, тим краще. Дуже допомагає те, що з боку політвідділу маю: розуміння, підтримку — самій було б дуже важко працювати.

3. Людо, у вас, мабуть, з'явилися вже серед читачів нові друзі, знайомі, однокласники?

— У нас в гарнізоні є представники різних народів Союзу. Моя краща подруга М. Амінова — татарка, працює старшою медсестрою в санчастині. Муштра завжди заряджає нас енергією: вона любить пригостити книги, багато читає про Афганістан. А осетинка Золіна Федорова — моя колега, теж завісвітською, тільки сол-

вальними мовами (а їх у нас до п'яти тисяч) користуються великим попитом, це ніби ниточка, що зв'язує кожного з національними культурами, з рідною землею...

4. В чому труднощі нового життя, як переборюєте їх? Хто допомагає в цьому?

— Перш за все важко бути так далеко від Батьківщини. Смутно буває. З нетерпінням чекаємо «поштовиків»... Важко перенести місцевий клімат. Але спасибі нашим медикам, і тим, хто дбає про наше харчування...

5. А як знайомитеся з життям Афганістану?

— В основному з книг, які читаю тут. Іноді вдається «заговорити» (за допомогою жестів, звісно) з афганськими солдатами...

6. Додому ще не збираєтесь?

— З великим нетерпінням чекаю початку виведення радянських військ. Але наш гарнізон виходить останнім. Сподіваємося, що Пакістан все-таки буде дотримуватися умов Женевської угоди. Гадаю, Новий рік стріснемо на Батьківщині...

А. КОРИНЬ,
працівниця обласної наукової бібліотеки імені Н. К. Крупської.

«Молодь, мир, культура» — під такою назвою в молодіжному центрі «Олімпієць» організовано міжнародний табір, в якому беруть участь понад триста чоловік із п'ятнадцяти країн світу: США, Франції, Швеції, ФРН, Італії, Бельгії. Представниками є делегації з соціалістичних країн — Болгарії, НДР, Польщі, Чехословаччини.

На знімку: дочка фермера із США Лінн КРИЗІН та радянський інженер Сергій ВАСИЛЬЄВ добре попрацювали на суботнику на місці садиби російського поета Олександра Блока.

Фото А. МОРОКОВИНА. (Фотохроніка ТАРС).

НАПРИКІНЦІ літа 1944 року Арсеній Лаврент'єв став членом КПРС. Їхня танкова частинна тоді брала участь в наступальних операціях по визволенню Литви від німецько-фашистських загарбників.

малювничим селом Першотравенкою.

Війна залишила в його житті глибокий шрам. Батько не повернувся з німецького концентраційного табору, загинув в боях під Смоленськом два брати Арсенія — Архип і Леонід. Сиротами залишились троє Архипових діток. Їхнє виховання Арсен без ггань узяв на себе.

Важко було, нерестерпно

ків було вручено від імені ЦК КПРС Почесну грамоту штабу будови і грошову премію.

Довелося Арсенію працювати і в сільськогосподарському виробництві. Після відомого

вести лад на виробництві, живе лише працює. А ще — вірю в доцільність сміливих реформ, початих М. С. Хрущовим.

І тут — нова біда, що стала наслідком неймовірного перевантаження — інфаркт. Вісім місяців був Арсеній на межі смерті і життя. Переміг, повернувся до активної діяльності.

...Тепер Арсеній Федосійович Лаврент'єв на пенсії. Та залишається він все таким же неспокойним, як і в молоді свої роки. Пише спогади про найважливіші події в житті нашого народу, в яких йому довелося брати участь, веде велику громадську роботу. Це він, Арсеній Федосійович, був одним із засновників краєзнавчого музею в своєму рідному селі Першотравенці Компанієвського району. Є там і спогади про створення першого комсомольського осередку, є документи про діяльність комсомольської організації напередодні війни. Їх публічно допомагає збирати краєзнавцем А. Ф. Лаврент'єв. Мріє відкрити повну історію зародження молодіжного руху в рідному селі.

М. ПОЛІЩУК.

На знімку: А. Ф. ЛАВРЕНТЬЄВ.

Пленуму ЦК про зміцнення досвідченими кадрами МТС у вересні 1953 року він їде до Чигирини. Стає там головним механіком машинно-тракторної станції. Допомагає директорів Савелію Романовичу Постіці на-

НЕСПОКІЙ

Партійного квитка вручав майор Удовиченко: — Усі присутні знають, — коротко сказав він, маючи на увазі комуністів батальйону, — що мужності, принциповості Арсенію не позичати. Бажаю йому залишатися таким завжди.

Ті слова Лаврент'єв згадає потім не раз. І в Східній Пруссії, під час штурму Кенігсберга, і тоді, коли повернувся до мирного життя. Щоправда, з армії демобілізується не без вагань: командир першого танкового з'єднання генерал Бутков кілька разів пропонував йому залишатися кадровим військовим, обіцяв направити на навчання. Та Арсеній вже рахував дні, години, що залишалися до зустрічі з рідними,

важно. Все частіше нагадували про себе три поранення і дві контузії. І ось результат — у Арсенія відібрало мову. Довгих шість місяців лікувався він у госпіталі. Тоді й згадав слова майора Удовиченка про мужність. Вона в ті дні потрібна була йому не менше, ніж на фронті.

Після госпіталю Лаврент'єв працює старшим механіком автороти «Союзгазотрансу». Разом із групою водіїв їде на спорудження Волго-Донецького каналу. Успішно справляється із загальним керівництвом колективу кіровоградських водіїв, одночасно виконує функції диспетчера, механіка і касира. На честь пуску каналу йому в числі багатьох ударни-

Вітчизняна промисловість нарешті освоїла випуск одягу з радянською символікою. Фото В. ХРИСТОФОРОВА. (Фотохроніка ТАРС).

БІЛЯ СІМЕЙНОГО ВОГНИЩА

Що потрібно людині для щастя? Певно, кожен з нас не раз і не два подумки запитував себе про це. І знаходив відповідь, що не претендує на філософські глибини: сімейний затишок, дім, улюблена робота... Так, так, саме на цих трьох китах тримається наше буття, а вже потім йдуть інші аргументи. Та вони — лише фон, не більше.

Розповім про людей, котрих без найменших вагань і сумнівів можна назвати щасливими. Живуть вони у Добровеличківському районі, працюють у колгоспі імені Карла Маркса. Костя — трактористом, Марія — дояркою. Заможню живуть. Мають дім, як дзвін, із семи кімнат, сарай і гараж, даох корівок — Розу й Квітку, двох теляток, усіляку іншу живність. Та щастя їхнє, як обоє зізналися, не в цьому — з матеріальним достатком, бачте, вже звиклися. Їхнє щастя в дітях, Вовці та Оленці.

Ось вони, на знімку збоку, білоголові розумники — надія й вітіх молодих батьків. Я побував у гостях в Сафронових в останні дні серпня. Стояв спекотний день, та небо відсвічувало вже осінньою блакиттю. Ось вони з батьками серед велетнів-соняхів. Рідко випадає нагода побути ось так, усім разом. Та діти не ображаються, вони розуміють: тато з мамою — люди зайняті, у них — робота. Цікава.

Щоправда, Оленці більше до вподоби ферма. Там пахне молочком і вистрибують у загорідах пустотливі телятка. Досхочу можна з ними награтися, доки доїть мама своїх корів.

А Вовка стане трактористом, давно так вирішив. Він і мене з гордістю підвів до батькового ЮМЗ, запросив у кабінку.

— Ось це муфта зчеплення, — показав. — А тут швидкості переключаються...

Гадаю, розповідь про сім'ю Сафронових буде неповною, якщо не сказати: Костянтин і Марія — передовики, обоє користуються заслуженим авторитетом в господарстві. Їхній будинок зведено на кошти колгоспу. Коли молодій сім'ї вручалися ключі від нього, голова правління підкреслював: правофлангові соціалістичного змагання мають право на першочергове забезпечення житлом. А Сафронови якраз і належать до славної когорти працелюбів.

Василь ГРИБ.
Фото автора.

ГО

трібно людині
і певно, ко-
не раз і не
мми запитував
це. І знаходив
що не претен-
філософські глн-
ейний затишок,
блена робота...
сама на цих
тах тримається
та, а вже потім
і аргументи. Та
лише фон, не

ім про людей.
без найменших
сумнівів можна
щасливими. Жи-
у Добровелич-
районі, пра-
колгоспі імені
аркса. Костя —
стом, Марія —
Заможно жи-
оть дім, як дзвін,
кімнат, сарай і
двох корівок —
Квітку, двоє те-
сілку іншу жив-
щастя їхнє, як
налися, не в цьо-
матеріальним до-
бачте, вже звик-
іє щастя в дітях,
Оленці.

они, на знімку
ілоголові розум-
надія й вітха мо-
атів. Я побував
в Сафронових в
дні серпня. Стояв
й день, та небо
ало вже осін-
життю. Ось вони
ми серед велет-
ів. Рідко випа-
да побути ось
разом. Та діти
жарються, вони
ль: тато з ма-
люди зайняті, у
обота. Цікава.

ада. Оленці
о зподоби фер-
лазне молочком
ують у загорід-
отливі телятка.
можна з ними
я, доки доїть ма-
корів.

ка стане тракто-
давно так віри-
і мене з гордіс-
до батькового
просив у кабінку.
це муфта зчеп-
показав. — А
дкості переключ-

розповідь про

афронових буде

о, якщо не сна-

остянтин і Ма-

ередовики, обоє

оться заслуже-

оритетом в гос-

ві. Їхній будинок

не кошти коп-

оли молодій сім'

ся ілючі від ньо-

на правління під-

правофлангові

ичного змаган-

ь право на пер-

ве забезпечення

А Сафронови

ілежать до слав-

рти працелюбів.

Василь ГРИБ.

Фото автора.

діалог з читачем

Телефон, зізнаємось, від дзвінків не нагрівався на прямій лінії «МК», яку ми анонсували в номері за 27 серпня і котра пройшла по 2 вересня включно — можливо, ми обрали не найкращу форму. Але ті, хто телефонував, як і ті, хто виклав свої думки в листах, що їх ми також дістали за цей час, ширі, по-дружньому поділялися своїми міркуваннями про «Молодий комунар» зразка 1988 року і запропонували своє бачення тижневика-89.

Нижче ми друкуємо окремі думки і пропозиції, тим самим запрошуючи до дальшої розмови з питання, яке небадьовже, сподіваємось, не лише нам.

Отже, «МК»-89 — це...

ПОЧАВСЯ ДЕМОНТАЖ?

9 липня нинішнього року в «Молодому комунарі» було вміщено матеріал «Факти не підтвердилися» за підписом працівника міліції. Про що він? Ясна річ, про анонімки, про колишнє і теперішнє ставлення до них. Згоден з автором — немало крові поспували чесним людям всілякі «сигнальнички». Та є в кореспонденції місце, яке, відверто кажучи, дивує. Автор, В. Шаповалов, заступник начальника Ленінського РВВС м. Кіровограда, заявляє: «...що ж сто-сується анонімок про самогонників, то ми їх перевірятимемо «нашими методами».

Не будемо про «методи», скажемо про наслідки. Певно, все розвивається в такій послідовності: спочатку перевірятимуться листи без підпису про самогонників, потім — про «несунів», потім — про подружню невірність, потім... Стоп! Так далеко можна зайти.

Настільки далеко, що почнеться черговий демонтаж прийнятих на найвищому рівні рішень, свідками чого ми не раз ставали у так звані застійні часи. Дивуюся позиції «Молодого комунара» — газети, на мій погляд, сміливої, авторитетної: як можна публікувати подібні речі, від яких за версту тхне застійщиною?

м. Кіровоград.

А. ПЕТРЕНКО.

Дуже добре, що «Молодий комунар» підняв на своїх сторінках питання про те, що багато кому з молодих людей, які знайшли свій шлях у житті, доводиться долати штучні і невинуваті випробування. Маю на увазі статтю «Поніжання...» А довідаєся про Валентину Володимирівну Сироту, яка мріє стати вихователем, педагогом, але її мрії і намагання не можуть здійснитися.

Мовчати не можна

З любов'ю Валентині до дітей видно, що її покликання — робота в школі, дитячому садку, взагалі з дітьми. І дуже шкода, що до неї поставилися так черство, не приділили уваги. Можна було підійти по-іншому, як-то кажуть, по-людськи.

Я впевнена, що Валентина докладе всіх зусиль і доведе свої бажання до кінця, поступить, нарисить, в педучилище, буде працювати за покликанням. А директор училища Григорій Олексійович Дубівка в процесі навчання побачить отих нездар, які говорять: «Дітки, пішли на колідор...».

Я, наприклад, знаю одного педагога російської мови, який на уроках завжди повторював улюблене речення: «Спіння под дубом слаба жемудья». Це в його лексиконі було ніби щось само собою зрозуміле. А насправді, то такого педагога треба було гнати в три пні...

Хотілося б, щоб «Молодий комунар» продовжував на своїх сторінках розмову про порушену проблему.

Ваша читачка

М. СОЛОМОНОВ.

с. Грузьке

Голованівського району.

Потрібні додаткові тури

Дозвольте поділитися своїми думками з приводу ваших газетних конкурсів. Вони цікаві, але виходять чергують. Наприклад, на футбольний турнір відповіді треба було надсилати в 10-денний строк, на «Ерудит» — спочатку через 2 тижні, тоді ще пізніше...

Наступні конкурси, по-моєму, повинні ускладнюватися від туру до туру, але питання підбирайте такі, щоб могли відповісти і 15-17-річні. Хай у «Ерудиті» будуть головоломки, ребуси, кросворди, цікаві питання. Підсумки — через 2-4 тури зразку.

І ще: образливо буває вивувати з конкурсу, не взявши участь в одному турі. Проводьте в кінці конкурсу додатковий тур для тих, хто пропустив конкурсний тур.

м. Олександрія.

Ольга БІЛЬЧИЧ.

Брейк та інші

Передплачую вашу газету перший рік, і мені вона дуже подобається. Ви вміщували гімнастику у стилі брейк-данс, а мені хотілося б, щоб ви завели рубрику, де б на-

вчали читачів сучасно танцювати. У школі нас цього не вчать, а вміти танцювати дуже хочеться.

Олена КОНДРАТЮК.

м. Гайворон.

Модницю засміють...

Читаю «МК» другий рік. Раніше газета мені не подобалася, а тепер поща майже така, якою хотіла б її бачити.

Мені 15 років. Стараюся не відставати від моди. Одягаюся сучасно, але не вишитою. Модні речі ніде не можна купити, тож я шию сама з допомогою мамі. Та ніде взяти й моделі та фасони одягу. Я живу у селі, де всі всіх знають, і коли одягтися так, як ма-люють і пишуть у газетах і журналах, показують по телебаченню, то тебе засміють і наговорять такого, що й увянути важко.

Тому пропоную вашій газеті вміщувати моделі одягу з неясних тканин, щоб не мати вигляду па-пуг.

смт Знамянка.

Олена ВАСИЛЬЄВА.

«Чорна кава» чи «нова хвиля»?

Хочу поділитися міркуваннями з приводу музичних матеріалів у вашій газеті.

Ви не помічаєте, тексти яких пісень друкуєте? Всі вони стосуються так званої естради, а пісень з репертуару рок-груп я поки що не бачив.

Напевне серед ваших працівників є молоді люди, котрі люблять рок, особливо «метал», і знають, які групи люблять слухати молодь. Тож я пропоную надрукувати історію, дискографію, пісні груп «Арія», «Чорна кава», «Нруїз», «АС/ДС», «Твістер систер», «Добре, що ви писали про групи «СВ», «Наутікус Помпіліус», але ж це — нова хвиля», а не рок.

Олександр КУЗЬМІН.

м. Кіровоград.

ЯК МАМА І ТАТО

Приїхали ми в село Спасове у 1981 році. Поселилися в невеличкому будинку. Татові з мамою доручили роботу на вівцефермі.

З першого ж дня у них виникли труднощі, але батьки мовби їх не помічали, а працювали як годиться. Робота їхня дійсно важка. Техніки такої, щоб роздавати корм, немає, і вони все роблять вручну. Особливо багато

роботи влітку, коли настає час стригти вовну. Буває всяк, що й поранить вівцю. А тому — увага і ласка тут особливо потрібні, щоб не захворіли тварини.

Та мої тато (Василь Іванович) і мама (Марія Павлівна) зі всім справляються. Хоча на фермі моїх батьків 1000 голів овець. Від кожної вівцематки треба одержати по ягнят, настригти по 5 кілограмів вовни.

Про успіхи батьків пе-

редавали по радіо, друкували в районній газеті, їх преміювали. Я дуже горджуся своїми батьками і, коли закінчу сільськогосподарський технікум, обов'язково піду працювати в колгосп «Жовтнева революція» Новгородківського району, де працюють мої батьки. Буду лікувати овець.

А. МАЛЯР.

ХОЧУ ЛИСТУВАТИСЯ

Два роки назад я зацікавилася Індією. Я збираю все, де лише є слово «Індія» чи «індійський». Вмію малювати, складаю невеличкі вірші про цю країну. А от знайти однодумців — важко. Я мрію навчитися, наприклад, індійському мистецтву танцю. І мрію побувати в Індії. Усі, хто розділяє мої захоплення, прошу, пишіть на адресу:

317200, Компаніївський район, с. Братське, вул. Щорса, 1, Хлевицькій Наталії.

Хочу листуватися з ровесниками, взяти, як вони живуть, навчаються, чим ці-

кавляться. Люблю в'язати, збираю поштові листівки.

317917, Олександрійський район, с. Нова Прага, колгосп «Красный флаг», вул. Тихомирова, 74, Альохіна Тетяна.

Дорога редакція, допоможі мені знайти друзів! Мені 14 років, колекціоную календарики, люблю читати фантастику. Хто хоче стати моїм другом, пишіть за адресою:

317103, Кіровоградський район, с. Вишнякове, Малиняк Любі.

До Шалви Амонашвілі по досвід

У середині травня в Тбілісі була організована Всесоюзна науково-практична конференція вчителів початкових класів. Головна мета її — вивчення передового досвіду грузинських педагогів-новаторів та впровадження його в роботу з шестилітками. До відомого педагога Ш. Амонашвілі поїхали і кіровоградські вчителі Т. В. Толмачова та Н. П. Корсунська. Отже, їм слово.

П'ЯТЬ ДНІВ У ТБІЛІСІ

Саме стільки знайомилися ми з формами, методами роботи грузинських колег. Відвідали уроки в початкових класах. Незабутнє враження залишила зустріч із вченим, членом-кореспондентом АПН СРСР, вчителем-практиком Ш. О. Амонашвілі, який щедро поділився своїм досвідом, захопив слухачів своїми ідеями.

Ш. О. Амонашвілі керує Тбіліською лабораторією експериментальної дидактики з 1968 року. Базовою є школа № 1 м. Тбілісі. Укомплектована вона висококваліфікованими вчителями, які одночасно є і співробітниками лабораторії, і учасниками експерименту, а також допомагають складати пробні підручники.

За Ш. О. Амонашвілі, навчальний процес повинен реалізуватися на основі принципу педагогіки співробітництва, тобто гуманно-особистого підходу до учня. В процесі навчання повинні існувати взаємно-зворотній інтерес вчителя та учня, захоплення дітей грою, а не нав'язування її дітям. Учень сам повинен просити гру, повинен хотіти працювати. А працювати він буде з улюбленим вчителем. Для цього треба бути артистом. Артистом у вузькому педагогічному значенні.

І ще: повноцінної роботи з дітьми бути не може без знання і практичного втілення в життя ідей Макаренка, Ушинського, Сухомлинського, Песталоцці, Крупської. І — читати, читати, читати, спілкуватися з наукою. В роботі не кидатися гучними фразами, а суть їх вкладати в зміст педагогічної діяльності...

У нас, на Кіровоградщині, є чимало вчителів творчої педагогічної праці. Обмінюючись досвідом і узагальнюючи накопичене, вивчаючи роботи введучих діячів педагогічних наук, вчителям слід всю свою роботу спрямувати в русло діловитості так, щоб мати хороші результати у навчанні і вихованні підростаючого покоління.

роботою і конкретними результатами праці.

Хочу звернутися до колег зі стажем і до молодих спеціалістів, котрі роблять перші кроки на ниві педагогічної діяльності: реформа загальноосвітньої і професійної школи відкрила для вчителів широкі шляхи для творчості, саме ПЕДАГОГІЧНОЇ творчості, створила кращі умови для навчання і виховання підростаючого покоління, підготовки їх до життя і праці, активної суспільної діяльності.

Тож давайте використаємо ці можливості максимально. Свої знання, уміння, творчі сили віддамо тим, хто сьогодні сидить за партою.

Т. ТОЛМАЧОВА,
вчитель початкових класів СШ № 4
м. Кіровограда.

НЕЗВИЧНА ШКОЛА

Після одного із засідань в обкомі комсомолу, де ми обговорювали можливість створення обласного клубу молодих педагогів, до мене підійшли працівники відділу учнівської молоді. Вони розповіли, що є можливість побувати в Тбілісі, у відомій експериментальній школі № 1.

— Ти б хотіла поїхати? — запитали мене. В мене навіть дух перехопило від несподіванки. Хто ж з учителів відмовиться відвідати знамениту школу, де педагоги повинні відмовитися від оцінок та імперативної (тобто владної, наказової) педагогіки? Хто відмовиться навчитися в самого Шалви Олександрівни Амонашвілі, ім'я якого відоме не тільки у нас!

— Звичайно, дуже хочу! — зразу відповіла. Але, чесно, навіть не вірилося, що все це здійсниться.

Колеги в школі мене підтримали, пообіцяли підминати. А як же мої учні? Вони в мене народ серйозний: «Наталія Павлівна поїде вчитися, потім нам все покаже, розкаже. Ог буде цікаво!» — говорили вони.

Цього року минає 70 років з дня народження видатного педагога нашого земляка В. О. Сухомлинського. Василя Олександровича немає з нами, але серце його залишилося в дітях — колишніх вихованцях і в нинішніх школярах...

Середня школа імені В. Сухомлинського в Павлиші Онуфріївського району, Ваняття в «зеленому» класі.

Фото І. ГАНИША.

Експериментальна школа № 1 є науково-виробничим об'єднанням, де в тісному зв'язку працює лабораторія експериментальної дидактики, яку очолює Ш. О. Амонашвілі, і власне школа. Все це в одному приміщенні.

Читаючи книги Амонашвілі, ми, звичайно, уявляли собі, що школа ця незвична. Так і вийшло.

В коридорах ніяких стендів, лозунгів, екранів і взагалі усього, чим так багаті коридори наших шкіл. Тбіліські вчителі вважають, що для дітей така наочна агітація некорисна і непотрібна, навіть шкідлива, бо є речі, повз які бігати байдуже просто недопустимо. Суть лозунгів, які постійно висять перед очима дітей, знецінюється, вицвітає (!).

Замість того — шкільні дошки, крейда. Діти можуть що-небудь намалювати, розв'язати важкий приклад, головоломку. Учителю може використовувати цю дошку для об'яв, цікавих завдань. А ще в коридорах школи є стенди учнівських робіт (щось на кшталт «Своїми руками», де є і учнівські твори, вірші). Цікаво, що з цих стендів можна взяти будь-яку роботу для себе. Господар буде навіть дуже задоволеним: його витвір комусь сподобався.

Здивувало нас ось що: діти почували себе на перервах, та й на уроках дуже вільно. І нам, звиклим підтримувати на перервах зразковий порядок (якщо такий можливий у дитячій), було дивно бачити, як вчитель пробирався повз стінку, аби не заважати хлопчикам, які вовтузилися, бігали, стрибали, словом, не заважали ду-уже рухливим іграм школярів. Нам за старою звичкою так і хотілося крикнути: «Ану перестаньте гасати! Це не ста-дїон!». Або щось приблизно таке.

Уроки в цій школі вражали величезним об'ємом опрацьованого на уроці матеріалу, атмосферою сердечності і довіри між учнем і учителем. Головне наочне приладдя — дошка. Практично немає картинок, карточок та іншого. Про це можна сперечатися. Але і можна сміливо стверджувати, що знання в дітей міцні, достатньо глибокі.

Варто відзначити, що в школі навчання ведеться грузинською мовою. І діти ніби живлять свої уми і душі багатою грузинською культурою. Вони знають десятки віршів грузинських авторів, вміють співати грузинські пісні, знають і люблять історію свого міста, республіки. В цьому, я

українська культура — чисте і світле джерело, до якого ми надто часто забуваємо дорогу.

І ще. Навчання нерозривно пов'язане з вихованням. Виховання особистості — тут це фундамент, на якому базуються вирішення всіх інших проблем.

Не буду кривити душою — було таке, що трохи нас збентежило: шум, в якому не завжди почуєш відповідь учня, деякі неясності з методики перевірки і контролю знань учнів, «випадання» із загального ходу уроку декотрих школярів.

Але вся справа в тому, що ми побачили зовсім інший метод роботи! Ще не раз мені доведеться відкривати свої тбіліські записи, обдумувати їх.

На зустрічі з Ш. О. Амонашвілі ми вслухалися в кожне його слово. Ця людина світиться своєю величезною любов'ю до дітей. Він все в них розуміє, порівнює свою професію вчителя з професією то лікаря (адже лікар не може злізти на хворого за те, що у нього болить), то актора, то астронома, геолога...

Мене вразили такі слова Шалви Олександрівни. Він сказав: «Одні з найменш читаючих спеціалістів — вчителі. Прикро! Але це, мабуть, правда. Ми просто нечестиво беремо до рук книги великих педагогів».

А що? Є ж інструкції, методичні рекомендації, листи, в яких чітко сказано, за що яку оцінку ставити, як повести себе в тому чи іншому випадку. Ось і виникає, вважає Шалва Олександрович, такий цупкий туман над учителем, який заважає йому побачити зоряне небо науки.

Зрозуміло, передовий педагогічний досвід, досвід вчителів-новаторів неможливо взяти в сумку і принести до свого класу. Важливо зрозуміти його, визначити його суть, взяти найраціональнішу ідею. Але для цього потрібно (мінімум!) знати цей досвід. А в нас з цим ох як важко. Де молодому вчителю взяти про те нове, що роблять його колеги? Де поділитися своїми ідеями? Де зустрітися з новаторами? В обласному клубі молодих педагогів, який може бути організованим при обкомі комсомолу! Плани і перспективи такого клубу — тема для окремої розмови.

А поки розпочався новий навчальний рік. Хочу, щоб він був цікавим, напружним для моїх дітей, а значить і для мене.

Н. КОРСУНСКА,
вчитель початкових класів СШ № 34.

ШАНОВНА редакціє! Зараз я живу на Миколаївщині, в с. Богданівці Доманівського району. Та вся молодість моя минула на Кіровоградщині. В роки Великої Вітчизняної війни допомагала партизанам. В архіві Кіровоградського обкому партії зберігаються документи, які є тому підтвердженням. Пишу цього листа, щоб розповісти молоді Кіровоградщини про той важкий час і мужність радянських людей, які не скорилися окупантам. Сподіваюся, що мої спогади, як і спогади інших видців, допоможуть нашій молоді краще зрозуміти ті нелегі для нашого народу роки...

ВІД РЕДАКЦІЇ: Спогади, надіслані до редакції Г. Т. Коменко, охоплюють тривалий час і широке коло подій. Ми сьогодні пропонуємо увазі читачів уривок із них, в якому йдеться про дні напередодні приходу німецько-фашистських окупантів [ці часи на сьогодні є недосить дослідженими й висвітленими].

Звістка про початок війни з Німеччиною надійшла в наше віддалене степове село 23 червня. Її привіз записаний вершник, який примчав на зміленому коні до сілради і вручив черговому «під розпис» засургучений пакет з райвиконкомом, на словах додавши, що почалася війна. Зловісна чутка передавалася далі із вуст в уста чомусь пошепки — певно, людям не хотілося вірити у найстрашніше. Біля бригадного будинку, де колгоспники одержували наряд на роботи, голова сілради повідомив про початок війни офіційно. Пославшись на розпорядження райвиконкому, він попередив, що початок війни не повинен негативно позначитися на сільськогосподарських роботах і настроєві жителів села. Небагом чоловіки взялися до роботи на фермі, а жінки вирушили в поле. Однак фронт наблизився до села несподівано швидко. З району надійшло розпорядження про підготовку до евакуації тракторів та молочно-продуктивного стада. Заметушилися по селу керівники різних рангів, підшукуючи людей в далеку дорогу, а через село на схід уже простували поодинокі червоноармійці. Від-

чувалися перші подихи війни, розмови про яку все більше тепер ярили душу. Діди, яким довелося пережити кайзерівську окупацію, вже ледве чи не відкрито говорили, що незабаром німці захоплять село, й схилили людей до думки, що при німцях встановиться влада, заснована на самоврядуванні та приватній власності, як то було за панів. Деякі селяни, ніде правди діти, наслуховавшись таких розмов, уже роздумували, як житимуть при «панах німцях»: може, й самі забагатіють? Хоч народна мудрість не дарма каже: дурень думкою багатіє.

Радянські війська, ведучи жорстокі бої з переважаючими силами ворога, змушені були відступати на схід. Головніші шляхи відступу проходили не через село Григорівку, а по шосе на північний схід до залізничної стан-

ції. Продукти приймали в основному відділкові командири чи хтось із старших військовослужбовців і передавали це все в солдатські руки.

Повертаючись додому, селяни по дорозі купували глиняний посуд, щоб завтра чи позавтра знову прийти до шляху із запасом продуктів. Так продовжувалося кілька днів, а наприкінці тижня справа набула несподіваного розвитку. По селу розповзлися чутки, що всі, хто допомагає відступаючим радянським військам, непомітно беруть на «чорний список», а коли в село придуть німці, за цим списком будуть карати. Якогось дня сусідка сказала мені про те, що один із місцевих керівників чомусь заборонив виходити жінкам на шлях...

Днів зо три жінки (а серед них і я) виходили із села

ЗНАКИ БІДИ

ції Знам'янка та через Аджамку. Григорівці, буваючи в базарні дні в Аджамці, розповідали вдома про змучених боями червоноармійців, які відступали. Наприкінці липня в село передали усне звернення голови виконкому сусіднього Аджамського району до населення про надання допомоги відступаючим військам в продуктах харчування. В місцевих колгоспах і без того готували для солдатів обіди, та їх не вистачало через брак казанів. Не вистачало й посуду, був, певно, й замасований саботаж: то нема нібито транспорту для підвезення їжі, то не могли знайти кухарку...

Григорівські колгоспники взяли на себе допомогати червоноармійцям чим могли: щодня на вечір та вранці із села рушала в дорогу група людей з продуктами. Діставшись до шляху, селяни ставали вздовж нього, щоб передавати солдатам продукти: молоко, сметану, масло, сир, крашаники, сало, хліб, цибулю, відварену молоду картоплю, огірки, м'ясо, ковбасу, різні овочі та фрукти...

адосвіта, непомітно пробираючись берегом чи густим вишневим до лісосмуги. Це були здебільшого матері, дружини чи близькі родичі військовослужбовців, які на той час перебували на службі в Радянській Армії. Одного дня ці жінки, діставшись до шляху, побачили його майже порожнім, тільки вдаль на сході виднілися поодинокі постаті червоноармійців, котрі наздоганяли своїх.

Принесені харчі віддавати було нікому, тому, порадились між собою, вирішили, що одна із жінок чекатиме відступаючих червоноармійців, а решта негайно повернеться в село. Вибір випав на мене.

...Сонце вже підбилося височенню, а солдати все не появлялись. Я почала думати про те, як би залишити продукти в одній із ближніх хат, попрохавши господарів передати їх при нагоді відступаючим, коли раптом десь на західній околиці села почувся гуркіт моторів. Незабаром із-за рогу появилися радянські танки з червоними зірками. У відкритих верхніх люках бойових машин на повен зріст стояли танкісти, на броньових бортах сиділи піхотинці. Машини зупинилися обабіч шляху на вигоні, а кілька — в центрі базарної площі, серед людей. Піхотинці разом з танкістами приймали від людей продукти, водії заливали в мотори воду... Тут же на базарі відбувся й мітинг, де перед присутніми виступив командир танкового полку. Він говорив:

— Товариші! Настав грізний для країни час. Гітлерівці напали на нас зненацька, без оголошення війни. Сили тепер нерівні... У боях з ворогом загинуло вже багато наших, але основні сили Радянської Армії збереглися і знаходяться зараз у повній бойовій готовності. Відбиваючись від ворога, ми тимчасово відступаємо вглиб країни, але згодом ворог буде розбитий, перемога буде за нами! А тепер послушайте командира танка, вашого земляка...

На танкові появився невисокого зросту молодий танкіст в шоломі, записаному одязі. Я пізнала в ньому сина недалеких своїх сусідів Еліських. Танкіст почав так:

— Товариші! Ми живемо, воюємо і будемо боротися з фашистами до повного розгрому гітлерівської Німеччини. Тепер ми змушені відступати, але вірте, що ми не кинемо вас у біду, напризволяще. Чекайте на нас, боріться чим зможете з ненависним ворогом, перемога буде за нами! Якщо є тут люди з Григорівки, передайте моїм батькам Еліським, що їхній син Василь живий і продовжує воювати з німцями!

Потім виступили інші промовці, а я, не випускаючи з поля зору Василя Еліського, пробиралася крізь натовп, щоб поговорити з ним, коли раптом оголосили, що мітинг із нагоди перебування в селі військової танкової частини закритий, тут же почулася команда: «По машини!».

А потім у нашій Григорівці відбувся ще один, вже останній перед приходом німців мітинг. Виступав доповідач з райцентру. З мітингу люди розходилися купками по своїх кутках. Село гуло, мов розбуханий бджолиний вулик. Гуртувалися в основному навколо дідів, які пам'ятали ще кайзерівців.

— Ну, що, діду, розіб'ємо німця? — запитав голосно хтось із чоловіків, звертаючись до діда Бубиря, чи не найстаршого з григорівців.

— Розіб'ємо! Обов'язково розіб'ємо, Юхиме, — відповів дід Бубир. — Правда, може, не так легко й скоро, як говорив лектор, але то вже інша справа. Німець сильний своєю технікою, та дарма, проти нас йому не встояти!

ЗАВТРА — ДЕНЬ ТАНКІСТА

Не танкове з'єднання народилося у суворому для нашої Батьківщини 1942 році. Сформоване під ворожим, воно з боями пройшло дороги війни понад 10 тисяч кілометрів: від стін Сталінграда до столиці Чехословаччини — Праги. Брало участь у Сталінградській, Кураській, Битві за Сандомирський плацдарм і Дуклінській операції, за Кравіє і Десять інших міст, зробиши свій внесок у справу визволення Європи від фашистського ярма.

32-й танковий корпус високого звання Героя Радянського Союзу, який на Гвардійське танкове командирівська орена Леоніда Червонопаропора Анатолія Івановича Андропова.

Особовий склад з'єднання повсякчас удосконалює свою бойову майстерність, беручи участь у соціалістичному змаганні під девізом: «Самею відважніший, найбільш зразкова служба, найвища дисципліна — наш висок у справу захисту Батьківщини». На з'їзді в м.к.у: після навчальних занять (злітає напаро) танкісти, гвардійці радянської армії, Володимир ПЕТРЯКОВ, командир віддільного підрозділу старший лейтенант Сергій ПИХТІН та навігатор радянської армії Михайло КОМАРОВ.

Фото Н. АКИМОВА.
(Фотозображення ТАСС).

Перші на фарватерах історії

Ишов березень 1919 року. У Києві буяла весна: природа весело проспипалася від короткої зимової сплячки. Червоні козаки під проводом прославлених М. О. Щорса і В. Г. Боженка щойно прогнали з міста вояк Директорії...

Та залишалися в окрузі недобиті банди націоналістів, колишніх поміщиків і куркулів — отаманів Струка, Зеленого, Ангела. Вони нападали на органи радянської влади, активістів, руйнували господарство, грабували й тероризували населення.

Для боротьби з ними й почала формуватися Дніпровська військова флотилія зі штабом у Києві. Коли постало питання про командира цього формування, то вибір впав на А. В. Полуланова, більшовика-ленінця з дореволюційним стажем.

Із групою революційних моряків Полуланов прибув до столиці України, зайняв під тимчасове приміщення штабу другий поверх готелю «Франсуа». 12 березня він підписав наказ номер один, чим було за-свідчено народження червоної флотилії. Цей документ увійшов у історію.

Полуланов був вольовим командиром, вчинив сам і допомагав іншим. В нічні години, коли затихав штаб (він розмістився згодом у березі Дніпра), Андрій Васильович перенімав азні військової науки від кадрового морського офіцера В. В. Шекіна — начальника одного з підрозділів флотилії. Подовгу сиділи в кабінеті, обговорюючи книжки та топографічними

картами, занотувували найголовніше з досвіду вітчизняних флотоводців, вивчали техніку і навігацію.

Особовий склад флотилії працював у той час багато, спали по чотири-п'ять годин на добу. Військових кораблів на Дніпрі не було, за винятком захоплених у петлюрівців чотирьох бронекатерів. Звичайні пасажирські та вантажні пароплави націоналізували у купців і почали пристосовувати ці суда для бойових дій. Начальник штабу флотилії В. Є. Дяченко з надісланими сюди двома інженерами-фахівцями по озброєнню кораблів виконали досить складні математичні підрахунки і довели, що буксирні торгові пароплави зможуть витримати віддачу гармат. Тоді, за допомогою робітників корабельних майстерень, почали закріпляти сталеві листи на бортах суден. На носі та на кормі кожного встановлювали польові гармати, з

бортів — по чотири кулемети, між мішками з піском — бічні для стрільців.

Сумна і тривожна звістка докотилася до Києва: банда колишнього царського офіцера Зеленого, який підняв заколот проти Радянської влади і був оголошений поза законом, оточила село, де розташувався загін київських комсомольців, і жорстоко розправилася з хлопцями і дітьми. Цей акт вандалізму увійшов в історію під назвою Трипільської трагедії; героям-комсомольцям нині встановлено пам'ятник на березі Дніпра...

Влітку 1919 року Дніпровська військова флотилія разом із сухопутними військами розгромила банду Зеленого, яка налічувала до 12 тисяч чоловік.

На теперішній території нашої області за участю Дніпровської військової флотилії були очищені від григор'євців у травні 1919 року колишній Новогеорґієвський та село Табурище (зараз на цьому місці розташований Світловодськ). Тоді ж червоні річковики звільнили й місто Черкаси. Згодом вони розгромили банди Струка в районі Чорнобиля, захопивши й привівши в Київ флотилію «отамана» з семи пароплавів. А на захопленому у бандитів Зеленого пароплаві знайшли чотири пуди нагара-

ваного срібла. Все воно було передане у київський банк.

Після громадянської червонофлотії повернулися до мирного життя. Андрій Васильович Полуланов, як ми знаємо, був певний час червоним директором на елісаветградському заводі «Червона зірка», при ньому було започатковано випуск тракторних сівалок (до речі, вперше в нашій країні). Вадим Євгенович Дяченко, колишній начальник штабу флотилії, став членом-кореспондентом Академії наук УРСР. Визначний вчений, він розробив фізико-технічні методи обчислювальної математики. Під його керівництвом у Києві було розроблено перші електроінтегратори, за-свідчено відповідну лабораторію у Київському державному університеті.

В 1919—1924 роках служив у Дніпровській військовій флотилії О. С. Пироговський, який потім став директором лісо-заводу у Києві. У грізні роки Великої Вітчизняної війни залишився у тимчасово окупованому місті секретарем підпільного Залізничного райкому партії. Під його керівництвом бойові групи вели агітаційну роботу серед населення, влаштовували диверсії, добували зброю для партизанів. Олександр Сидорович загинув у засідках гестапо у листопаді 1943 року. 1945-го О. С. Пироговському було присвоєно звання Героя Радянського Союзу (померло).

С. БОНФЕЛЬД.

«Я бачив такий народ...»

Людство наших днів недарма стурбоване порушеннями, що сталися в природному середовищі, у гармонії природи й людини. Екологічні проблеми торкаються і людської душі. Отже, йдеться про екологію духовності. Наведу рядки з відкритого листа діячів культури до громадськості України, опублікованого рівно рік тому в «Радянській Україні»:

«Спів для людини завжди був одним із найвищих і в той же час цілком звичайним духовним актом. Зокрема, Україна по праву одвічно вважалася землею співучою і славною своєю піснею. Співучість навіть стала рисою національного характеру».

Про те саме свого часу писав, ознайомившись із Україною, геніальний російський композитор П. І. Чайковський:

«Є щасливо обдаровані натури і щасливо обдаровані народи. Я бачив такий народ, народ-музикант, — це українці».

Польський поет Адам Міцкевич, читаючи в Парижі лекції про літературу слов'янських народів, говорив: «Українські простори є столицею ліричної поезії, звідки пісні незведених поетів розходяться по всій Слов'янщині». А соратник В. І. Леніна, перший нарком освіти А. В. Луначарський у статті про Т. Г. Шевченка писав: «Українська музика та поезія є найбільш розкішною, найбільш запашною з усіх гілок на дереві світової народної творчості. Мінорна основним своїм змістом, сумна навіть у своєму веселому пориві, українська пісня ставить усіма знавцями на перше місце в музиці всіх народів».

То чому ж у наші дні ми відвернулися від своїх народних пісень?

У згаданому вже листі діячів культури звучить тривога через те, що з кожним роком співучі голоси в нашій республіці стають все більшою рідкістю. На практиці своєї роботи я теж переконуюсь, що в загальноосвітній школі за останні роки стався повний занепад співу. Не багатого краща справа і в музичних школах. Ми бачимо, як учні стають жертвами розтлінних смаків. Бачимо, як псуються юні голоси нинішньою естрадою.

Хіто не проти культурної розважальної музики. Однак низькопробна естрада і рок-музика гіршими, найагресивнішими чужими та й вітчизняними зразками масово спекулює на несформованих смаках молоді. Така музика у наші дні лавиною йде на слухача з концертних організацій, радіо, кіно, платівок. Щоправда, по Кіровоградському обласному радіо останнім часом більше почало звучати пісень наших композиторів, українських народних. Але це ще краплина в морі. А заглянемо в наші дискотеки. Саме вони, нерідко з благословення комітетів комсомолу, є розповсюджувачами так званої масової культури, вони призводять до хворобливої деформації голосів молоді.

Природа мстить за насильство над нею: від безликого співу гинуть природні людські голоси, а на місце їх приходять шаманське викрикування, гундосе хрипіння, а то й звичайнісіньке кривляння. Децибелі, ці своєрідні музичні наркотики, руйнують душі людей, а надто дітей. Де ми відступимо від свого рідного, там повідда бере шлягерна маса зарубіжного зразка.

Мені не раз доводилося спостерігати у школах новорічні свята старшокласників (а до них же тягнуться й молодші). Жаль і досі дітей, які майже весь вечір конвульсійно пересмикувалися. Просто стає незручно, що у наших школах забули вальс, польку, козачок, кадрили... Не маємо вже про народні пісні. Вітім, у

йону започатковано свято «В сім'ї вольний, новий», де кожен клас змагається за краще виконання пісні. Свято масове, загальношкільне. Кожен учень співає, співпереживає. В учнів є прекрасні голоси. Про це говорить той факт, що учні шостого класу, готуючись до свята квітів, вирішили оживити захист своїх букетів піснею «Чорнобривці», а на святі урожаю — піснею «Гарно нам на полях». Так у класі сформувався хор. Всі діти співають. А всі класи школи — зведений хор школи. З дітьми могли б співати батьки й вчителі...

Питається: а чи в багатьох сім'ях є програвачі, платівки чи магнітні стрічки з українськими народними піснями у виконанні хору імені Верьовки, Черкаського народного хору, Антоніни Червінської, Ніни Матвієнко, Анатолія Солов'яненка, Раїси Кириченко, Івана Козловського, Лідії Руславої? Адже на основі засвоєної народної музики легко привчати дітей і до класичної музики.

Без пісень і хліб не родить — твердить народна мудрість. У ній народ відобразив своє розуміння зв'язку духовного і матеріального. З досвіду роботи в школі бачу, як в останньому десятиріччі з життя наших вихованців випадає ціла ланка високої духовної насолоди власною творчістю — співом. А скільки співочих талантів через це так і не розквітло! Ні, не можна дозволити прекрасному голосові народу зникнути так само просто й байдуже, як зник у наших полях голос перепілки, подекуди — зозулі, ластівки й жайворонка. Невже вони у нас тільки залишаться, що в поезії? Щоб цього не сталося, ми повинні повернути пісню дітям. Особисто я в силу можливостей намагаюся, щоб на уроках мови звучала пісня. Але тільки цього, звісно, мало. Один учитель, як би він не старався, нічого не зробить. Як справедливо зауважив Карл Маркс, культура, яка не спрямовується свідомо, залишає після себе пустелю.

Гальмування реформи школи відбулося і на духовному вихованні наших дітей. Вважаю великою втратою відмову від проведення районних сліп'ячих художньої самодіяльності школярів. Адже вони були своєрідним стимулом для юних аматорів. Культура співу починається від рідної хати. Як пісні культивуються у сім'ї, так виховується й дитина. Батьки і школа разом мусять музично виховувати дитину. Недарма великий педагог К. Д. Ушинський писав: «Заспіває школа — заспіває народ!».

Саме в дитинстві закладаються підвалини широкого мистецького світогляду. В одній із своїх праць Індіра Ганді з гордістю писала: «Я своїми вухами чула, як човняр співав у такт веслуванню пісню, складену в XVI столітті королевою Хаббой-Хатун. Тому я і сказала одного разу, що наш народ наділений культурною грамотністю». А чи зможемо нині ми сказати так про себе, про наших дітей?

Поки що мовчки спостерігаємо, як засіваються «музичні будяки» у багатьох дитячих душах. А взяти хоч би високу хорову культуру в школах прибалтійських радянських республік. Нам залишається нині тільки позаздрити їм. Бо у самих робити непочатий край. Про це йшлося, до речі, на одному з пленумів Спілки композиторів України. Та й нам — батькам, вчителям, громадськості слід шукати ліків проти музичного несмаку. Сучасний український композитор Микола Пилипчук писав у своїй статті «Почнемо з колісковой»: «Спостерігаємо зверхне ставлення молоді до традицій рідного краю, історії, мови, народної пісні». Запитаймо ж себе: чи зуміємо за таких умов виховати всебічно розвинену особистість, справжнього патріота? Боюся, що відповідь тут може бути однозначна.

Микола СУРЖОК,
учитель-методист Листопадівської
восьмирічки.

Інформує У коопторг- реклама

ЗАГОТІВЕЛЬНІ ОРГАНІЗАЦІЇ СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ
ЗАКУПОВУЮТЬ У НАСЕЛЕННЯ В НЕОБМЕЖЕНІЙ
КІЛЬКОСТІ

КАРТОПЛЮ, ЦИБУЛЮ, ЧАСНИК

Шановні товариші! Вчасно здавайте картоплю, цибулю, часник на приймально-заготівельні пункти споживчої кооперації.

Оплата за домовленістю. Закупівельна ціна за 1 кг: картоплі — до 20 коп., цибулі — до 40 коп., часнику — до 2 крб.

Розрахунок — готівкою через каси заготконтор, поштовими переказами

або перерахуванням на особисті рахунки в ощадкасах.

Здавачі за бажанням можуть скористатися тарою та транспортом заготівельної контори.

Сільськогосподарська продукція повинна відповідати вимогам державного стандарту.

УКООПТОРГРЕКЛАМА.

ДОСТИГЛІ ЯБЛУКА, ГРУШІ, СЛИВИ...

В домашніх умовах важко переробити й частину того, чим радує восени навіть невеличкий садок.

Лишки доброякісних свіжих фруктів та кісточкових плодів ви можете вчасно здати, скориставшись послугами заготівельних пунктів споживчої кооперації. Нестандартні плоди слід використовувати для виготовлення сухофруктів, які приймаються необмежено.

Як правильно заготовляти? Яка буде винагорода? — на ці та інші запитання вичерпну відповідь ви одержите від працівників місцевих приймально-заготівельних пунктів споживчої кооперації.

УКООПТОРГРЕКЛАМА.

ПОНЕДІЛОК

12 ВЕРЕСНЯ

ЦТ (I програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — Фільм «Чорна стріла». 10.00 — Футбольний огляд. 10.30 — Новини. 15.30 — Новини. 15.45 — П'ятиріччя: діла і люди. Документальні телефільми. 16.35 — Мультфільми. 16.55 — Новини. 17.00 — «Я, ти і всі ми разом». 17.45 — Виступає ансамбль «Ністрей». 18.15 — Курсом XIX партконференції. Про досвід роботи Бутовського комбінату будівельних матеріалів. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.05 — Хвилини поезії. 19.10 — «Дядечків сон». Телевистава за однойменною повістю Ф. Достоєвського. 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Продовження телевістиви «Дядечків сон». 23.50 — Сьогодні у світі.

УТ

16.30 — Новини. 16.40 — Срібний дзвіночок. 17.00 — Телефільм «Новобранці». 17.20 — Час рішень — час дій. 18.05 — «День за днем». (Кіровоград). 18.25 — Наші довідки. (Кіровоград). 18.30 — Футбол. Кубок СРСР. 1/8 фіналу. «Жальгіріс» — «Динамо» (Київ). 20.15 — Актуальна камера. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — В. Шуншин. «Цілювот безглузді історії». Вистава Орловського драматичного театру ім. Тургенєва. (Кіровоград).

ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Навчальна програма. «Подорож по Москві. Вулиця Герцена». Документальний фільм. 8.35, 9.35 — Історія. 8 кл. 9.05 — Італійська мова. 10.05 — Учня СПТУ. Основи інформатики і обчислювальної техніки. 10.35, 11.35 — Астрономія. 10 кл. 11.05 — «...и вечной памятью двенадцатого года». Документальний фільм. 12.05 — Новини. 12.10 — Телефільм «Томіріс». 12.20 — Документальний телефільм «Вогненна пам'ять». 13.50 — Фільм «На вас чекає громадянка Нікорова». 18.00 — Новини. 18.15 — Д. Брубек. Композиція для двох фортепіано. 20.20 — Як ми відпочиваємо. 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — «Жива планета». Документальний фільм. 8 серія. — «Свіжа прісна вода». 22.45 — Ранкова пошта (п'ятниця). 23.15 — Новини.

ВІВТОРОК

13 ВЕРЕСНЯ

ЦТ (I програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — «Підняті по тривозі». Документальний телефільм із циклу «Ми — молода гвардія». 9.30 — Мультфільми. 9.50 — Новини. 15.30 — Новини. 15.45 — «Гарна ти, пісне російська». 16.15 — Новини. 16.20 — Фільм — дітям. «Чудова діброва». 17.30 — Імпровізація на задану тему. Про фестивалі творчості молодих композиторів у м. Горькому. 18.15 — Наука: теорія, експеримент, практика. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.05 — «Ваш вихід, артисте». Співає Г. Каменний. 19.25 — Хвилини поезії. 19.30 — «Перебудова: проблеми і рішення». «Шляхи Нечорнозем'я». 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Телефільм «Триумфальна арка». 23.25 — Сьогодні у світі.

УТ

9.00 — Новини. 9.15 — Все про кіно. 10.25 — Мультфільм «Сезон метеликів». 10.35 — Шкільний екран. 9 кл. Основи інформатики і обчислювальної техніки. 11.05 — Літературний театр. «В степу далекім за Уралом». 11.40 — Шкільний екран. 10 кл. Українська література. 12.10 — Доброго вам здоров'я. 12.50 Новини. 16.30 — Новини. 16.45 — Срібний дзвіночок. 17.05 — Телефільм «Дорогу здолає той, хто йде». 17.35 — «Обірвана пісня». 18.00 — Комуністи 80-х. Звіти і вибори в парторганізаціях. 18.30 — Закриття днів літератури і мистецтва Казахської РСР в Українській РСР. Концерт друзів. 20.15 — Актуальна камера. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Документальний фільм «Канса життя». 22.40 — Вечірній вісник. 23.10 — Музичний монітор. Фільм-комедія «Мелодія для флейти».

ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Навчальна програма. «Подорож по Москві». Шлях за Язуз. Документальний фільм. 8.35, 9.45 — Етика і психологія сімейного життя. 9 кл. 9.00 — Французька мова. 9.30 — «Знову в країні Геометрії». 10.05 — Учня СПТУ. Естетичне виховання. 10.35, 11.35 — Біологія. 5 кл. 10.55 — «О, велосипед!». Науково-популярний фільм. 11.05 — Французька мова. 11.55 — Телефільм «Коли б не нещастя...». 13.00 — Документальні фільми. 13.50 — Новини. 15.55 — Телефільм «Серце Бонівура». 1 серія. 18.00 — Новини. 18.15 — Ритмічна гімнастика. 18.45 — «...до шістнадцяти і старші». 19.30 — Музичний кіоск. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Міжнародна панорама. 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Документальний телефільм. 23.05 — Новини. 23.15 — «Ми чекаємо на тебе, хлопче».

СЕРЕДА

14 ВЕРЕСНЯ

ЦТ (I програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — Телефільм «Триумфальна арка». 10.10 — Новини. 15.30 — Новини. 15.45 — Дітям про звірят. 16.15 — Танці в стилі начіпуді. (Індія). 16.40 — Новини. 16.45 — Про що співають діти Землі. 17.45 — Мультфільми. 18.15 — «Вчимося демократії». Ідеологія оновлення і практика перебудови. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — Основи економічних знань. Тележурнал «Агро». 19.30 — Знайомтеся: молоді кінематографісти. 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Всі симфонії С. Рахманінова. «Симфонічні танці». Виконує академічний симфонічний оркестр Союзу РСР. Диригент Є. Светланов. 22.50 — Сьогодні у світі. 23.00 — Актуальний об'єкт. Документальний телефільм «Карабагас Життя після смерті».

УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Село і люди. 9.50 — Концерт органної музики. 10.30 — Художній фільм «Киз-Жибек». 1 серія. 11.40 — Шкільний екран. 4 клас. Історія СРСР. 12.10 — Художній фільм «Киз-Жибек». 2 серія. 13.20 — Новини. 13.35 — Телепост на реконструкції Ужгородського заводу залізобетонних виробів. 16.30 — Новини. 16.45 — Срібний дзвіночок. 17.05 — «Наука і час». 17.35 — «День за днем». (Кіровоград). 18.00 — «Шурави» таки втік...». (Кіровоград). 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Шляхом оновлення. Про господарську підприємливість на селі. 20.20 — Документальний фільм «Побут, побут, побут...». 20.40 — «Пам'ятка гризунів». Погода (експрес-інформація). 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Вперше на екрані УТ художній фільм «Тема». 23.25 — Вечірній вісник.

ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Навчальна програма «Подорож по Москві. Проспект Миру». Документальний фільм. 8.35, 9.35 — Світ, що нас оточує. 1 кл. 8.55 — «Портрет без рами». Науково-популярний фільм. 9.05 — Німецька мова. 1 рік навчання. 9.55 — Обличчя дисплею. 10.05 — Учня СПТУ. Біологія. 10.35, 11.35 — Фізика. 6 кл. 11.05 — Німецька мова. 2 рік навчання. 12.05 — Фільм «Парк». 13.30 — «У злагоді з природою». Документальні телефільми. 14.00 — Новини. 14.05 — Телефільм «Серце Бонівура». 2 серія. 18.00 — Новини. 18.10 — «Для всіх і для кожного». «Листи про кооперацію». 18.40 — Служу Радянському Союзу! 19.40 — «Унгенська кераміка». Документальний телефільм. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — «Близький Схід: час не чекає. Дискусія у Женеви». 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — «Що? Де? Коли!». Телевікторина. 23.10 — Лауреати Міжнародного конкурсу ім. П. Чайковського. А. Рудін (віолончель). 23.40 — Новини.

ЦТ (I програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — Клуб мандрівників. 9.35 — Дітям про звірят. 10.05 — Новини. 15.30 — Новини. 15.40 — Документальний телефільм. 15.55 — Музична скарбниця. Твори Д.к. Россіні і О. Респігі виконує Великий симфонічний оркестр Держтелерадіо СРСР. 16.55 — Новини. 17.00 — «...До шістнадцяти і старші». 17.45 — Зустріч ділових людей у Концертній студії Останкіно. Передача 2. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.05 — Творчість народів світу. «Мексиканські етюд». 19.35 — Хвилини поезії. 19.40 — Фільм «І ще одна ніч Шехерезади». 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — В. А. Моцарт. Концерт для двох фортепіано з оркестром мі бемоль мажор. 22.20 — «Погляд». Вечірня інформаційно-музична програма.

УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Л. Дворський. «Принцеса, що стрибає». Ляльнова вистава. 10.00 — Солдатські листи. 10.35 — Шкільний екран. 10 кл. Фізика. 11.05 — Художній фільм «Тема». 12.40 — Новини. 16.30 — Новини. 16.40 — Срібний дзвіночок. 17.00 — Республіканська фізико-математична школа. Метод координат. Пер. 17.30 — «Народовладдя». Сільська рада: права проголошені і реалізовані. 18.00 — Документальні фільми «Крокодил пустелі», «Пришелець». 18.30 — Музичний фільм «Лечу до тебе мрією». 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Розповіді про неспокій. 20.30 — Реклама, телеафіша. Погода. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Молодіжна студія «Гарт». 23.20 — Новини.

ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Навчальна програма. «Подорож до Коломни». Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Природознавство. 4 кл. 8.55 — «Стародавня Бактрія». Науково-популярний фільм. 9.05 — Іспанська мова. 1 рік навчання. 9.55 — «Лісова метеостанція». Науково-популярний фільм. 10.05 — Учня СПТУ. Література. 10.35, 11.40 — Біологія. 7 кл. 11.00 — Іспанська мова. 2 рік навчання. 11.30 — «Скарбничка курйозів». Науково-популярний фільм. 12.05 — Фільм «Спортлото-82». 13.35 — «Світ твоїх захоплень». Документальний телефільм. 13.55 — Новини. 14.00 — Телефільм «Серце Бонівура». 3 серія. 18.00 — Новини. 18.15 — Сільська година. 19.15 — Ритмічна гімнастика. 19.45 — За безпеку руху. 19.50 — «Сибір на екрані». Кіножурнал. 20.00 — Вечірня казка. 20.20 — Голоси народних інструментів. 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Фільми студій союзних республік. Телефільм «Уроки ненависті». 22.55 — Новини.

ЦТ (I програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.35 — Очевидне — неймовірне. 9.35 — Мультфільм. 9.50 — Новини. 15.30 — Новини. 15.45 — «І вічно пісня у світі буде». 16.05 — Документальні телефільми. 17.15 — Новини. 17.20 — «Чого і чому?». Передача для дітей. 17.45 — Зустріч ділових людей у Концертній студії Останкіно. Передача 2. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.05 — Творчість народів світу. «Мексиканські етюд». 19.35 — Хвилини поезії. 19.40 — Фільм «І ще одна ніч Шехерезади». 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — В. А. Моцарт. Концерт для двох фортепіано з оркестром мі бемоль мажор. 22.20 — «Погляд». Вечірня інформаційно-музична програма.

УТ

9.00 — Новини. 9.20 — «Розповіді про неспокій». 10.20 — Телефільм «Сходження на золоті гори». 10.35 — Музичний фільм «Зодіак». 11.40 — Шкільний екран. 10 кл. Російська література. 12.10 — Молодіжна студія «Гарт». 13.40 — Новини. 16.30 — Новини. 16.40 — Срібний дзвіночок. 16.55 — На допомогу школі. Музика. 17.30 — Мости єднання. Братня дружба жителів сусідніх сіл Ново-Біла Воронішівградської та Воронезької областей. 18.00 — «День за днем». (Кіровоград). 18.20 — «Екран молодих». «Комсомол і перебудова». Передача III. (Кіровоград). 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Відкриття XII музичного фестивалю мистецтв «Золота осінь». Концерт. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Продовження концерту «Золота осінь». 23.00 — Новини.

ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Навчальна програма. «Берег мильний для мене». Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Історія. 4 кл. 9.05 — Англійська мова. 1 рік навчання. 10.05 — Учня СПТУ. Астрономія. 10.35, 11.35 — Географія. 5 кл. 11.05 — Англійська мова. 2 рік навчання. 12.05 — Телефільм «Уроки ненависті». 13.10 — «Міста і роки». Документальні телефільми. 13.55 — Новини. 14.00 — Телефільм «Серце Бонівура». 4 серія. 18.00 — Новини. 18.10 — Клуб мандрівників. 19.10 — Рух без небезпек. 19.40 — У майстерні художника О. Романова. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Реклама. 20.20 — II Все-союзний фестиваль хорової музики в Горі. 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Фільми студій союзних республік. Фільм «Потерпілі претензій не мають». 23.25 — Новини.

ЩО! ДЕ! КОЛИ! ФІНІШУЄ

За результатами всіх турів однакову кількість очок — 26 набрали одразу троє ерудитів — І. Бляшук (Вільшанка), С. Колесников (Кіровоград), В. Нечипоренко (Знам'янка). Вони одержать призи «Молодого комунара». Активні учасники конкурсу В. Манойленко, В. Лен, П. Побережний, І. Чорноіван, О. Кулішов, Е. Володимирська (Кіровоград), О. Рябошапка (Знам'янка), О. Безп'яток (Устийівка), О. Більчич (Олександрія), О. Флоростяний (Світловодськ) одержать пам'ятні сувеніри «МК».

ЦТ (I програма)

6.30 — «120 хвилин». 8.25 — «Чого і чому?». Передача для дітей. 9.00 — Домашня академія. 9.30 — Пісня-88. 9.50 — На чий вулиці свято? 10.25 — «Для всіх і для кожного». Про проблеми розвитку стоматологічної допомоги населенню. 11.00 — Батьківський день — суббота. 12.30 — Хвилини поезії. 12.35 — Очевидне — неймовірне. 13.35 — Фотоконкурс «Я люблю тебе, життя». 13.40 — «В країнах соціалізму». Тележурнал. 14.10 — Новини. 14.20 — Урокисте відкриття XXIV літніх Олімпійських ігор. Передача з Сеула. 18.00 — Міжнародна програма. 19.00 — Мультфільми для дорослих. 19.25 — До 70-річчя ВЛКСМ. Фільм «Мій друг — людина несерйозна». 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — «Після вистави». Театральний напущик. 23.00 — Новини. 23.10 — Концерт групи «Дай-ер Стройтс» та Е. Клептона на стадіоні Уемблі.

УТ

9.00 — Новини. 9.15 — Ритмічна гімнастика. 9.45 — Програма спортивних фільмів. 10.15 — М. Злотников. «Прийшов чоловік до жінки». Вистава. 12.00 — «Народні таланти». 12.25 — Доброго вам здоров'я. 12.55 — Новини. 13.10 — Концерт артистів Державного українського ансамблю «Балет на льоду». 14.15 — «Закон і ми». Хочу бути мамою. 14.50 — Ілюзіоніст В. Данилін в телевізійному фільмі «Сьогодні в програмі». 15.10 — «Автограф». Народні артисти УРСР С. Колізанова та Т. Попеску. 16.00 — Для школярів. «Варіант». 16.35 — Науково-популярний фільм «Не мені одному». 16.45 — Скарби музеїв України. 17.00 — Суботні зустрічі. Духова музика. 18.30 — Актуальна камера. 19.00 — Чемпіонат СРСР з футболу. «Динамо» (Київ) — «Шахтар». В перерві — телепередачі. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — Прем'єра художнього фільму «Бланитна троянда». 1 серія. 22.55 — Вечірній вісник.

ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Програма «Думка». Студія представляє... «Куранти». 8.55 — Здоров'я. 9.40 — Вибране. Леонід Андреев. 11.45 — Основи економічних знань. «Журнал «Телеос». 12.15 — У світі тварин. 13.20 — Новатори і консерватори. Відповіді на листи. 14.05 — Інститут людини. 15.10 — Фільм «Москва сльозам не вірить». 1 і 2 серії. 17.35 — «Музика в ефірі». У перерві — 18.35 — Реклама. 19.40 — Вечірня казка. 19.55 — XXIV літні Олімпійські ігри. Стрибки у воду. Бокс. 21.00 — «Час». 21.40 — Прожектор перебудови. 21.50 — XXIV літні Олімпійські ігри. Стрибки у воду. Бокс.

ЦТ (I програма)

8.00 — Новини. 8.15 — Ритмічна гімнастика. 9.00 — Мультфільм. 9.15 — Тираж «Спортлото». 9.30 — Будильник. 10.00 — Служу Радянському Союзу! 11.00 — Ранкова пошта. 11.30 — XXIV літні Олімпійські ігри. Стрибки у воду. 13.30 — Музичний шокс. 14.00 — Сільська година. 15.00 — Здоров'я. 15.45 — Зустріч з редакцією журналу «Нева». 17.00 — Хвилини поезії. 17.05 — Документальний фільм «Жива планета». 10 серія — «Сліти в океані». 18.00 — Міжнародна панорама. 18.45 — Мультфільми. 19.40 — Співає П. Шраєр (НДР). 20.00 — XXIV літні Олімпійські ігри. 21.00 — «Час». 21.40 — XXIV літні Олімпійські ігри. Важна атлетика. Спортивна гімнастика. Бокс. У перерві — 00.20 — Новини.

УТ

9.00 — Новини. 9.15 — Ритмічна гімнастика. 9.45 — Для дітей. «Царівна жаба». 11.05 — Художня панорама. 11.50 — На шляхах республіки. Погода (експрес-інформація). 11.55 — Для школярів. «Варіант». 12.30 — П. Чайковський. Симфонія № 1. 13.30 — Новини. 13.40 — Художній фільм «Королівство кривих дзеркал». 14.55 — Село і люди. 15.25 — «Ви нам писали». Музична передача за листами глядачів. 15.55 — Театральна афіша. Погода (експрес-інформація). 16.00 — Слава солдатства. 17.00 — Телефільм «Не чужий в домі». 17.20 — Мультфільм на замовлення. 18.30 — «Живе слово». Зустріч з поетом Л. Вишеславським. 19.00 — Актуальна камера. 19.35 — «Сонячні кларнети». 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Прем'єра художнього фільму «Бланитна троянда». 2 серія. 23.00 — Вечірній вісник. 23.30 — Світ поезії. Ганна Чубач.

ЦТ (II програма)

8.00 — На зарядку ставай! 8.15 — Програма «Думка». «Зірочка». Науково-пізнавальний журнал для школярів. 9.05 — Наш сад. 9.35 — «Портрети». Життя і життє Аваанума. 10.40 — «Навколо світу». Кіноальманах. 11.40 — Життя видатних людей. Академік Л. Орбелі. 12.15 — «Враження». Науково-популярний фільм. 12.25 — Філософські бесіди. 13.30 — XXIV літні Олімпійські ігри. Спортивна гімнастика. Бокс. 17.00 — Концерт болгарської художньої самодіяльності. 17.20 — А. Чехов. «Дядя Ваня». Фільм-вистава Ленінградського Академічного Великого драматичного театру ім. М. Горького. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — «Наша спадщина». «Мезонін біля Нарзану». 21.00 — «Час». 21.40 — Фільм «Почни спочатку». 22.50 — Новини.

Нагороди ерудитам будуть вислані поштою.

Дякуємо всім учасникам конкурсу і вітаємо переможців!

Відповіді на запитання останнього туру вікторини:

- Річки Я, І, А, Ю.
- Марс — майданчик для спостережень на щоглі вітрильника.
- Мигдаль і черемха цвітуть поряд на вулицях столиці Норвегії Осло завдяки близькості теплої течії Гольфстрім.

10 вересня 1988 року

ПОПУЛЯРНІСТЬ цієї групи у Латвії незабаром можна буде порівняти зі славою «Бітлз». А починалося все саме з ліверпульської четвірки, під впливом якої патріархи латиської рок-музики — Мітрохін, Калінінш і Романовскіс — намагалися прищепити ідеї цього жанру у республіці. Далі «справжній» рок змінили солодкоголосі спадкоємці «АББІ» та Кріса Нормана.

Таких груп, якою в 1976 році була хардрок-група «Ліви» Юріса Павітола з текстами пісень на національній основі, грало по країні не дуже багато. Тоді теперішній лідер групи Айварс Бірза мав дванадцять років, а школяр Айварс Бірзе (зараз вокаліст), як розповідають свідки, співав, збираючи по кватирках макулатуру, щоб розжалобити хазяїв. Коли у «Лівах» грали більш талановиті музиканти — кращий ударник республіки Віліс Крісінш, Модріс Штернс, відомий вокаліст Родріго Фомінс. Але здається, що зараз «Ліви» — це згуртований колектив, пов'язаний спільними творчими задумами. Їхні пісні, такі, як «Рідна мова», «Борюся за пісню», для когось є занадто гострими, але група не відступає від соціальної тематики. Отже, «Ліви» Айварса Бірзи: Айварс (соло-гітара, вокал), Айварс Бірзе (вокал), Яніс Гродумс (бас-гітара, вокал), Інгріда Павітола (вокал), Гунтарс Муценієнс (клавішні), Валдіс Штарнс (ударні), Юріс Яновлевс (керівник групи та звукооператор), Юріс Ледайс (адміністратор), Дідзіс Лаціс та Нормандс Лінкіс (освітлювачі).

Пісні групи забороняли. «Лівам» погрожували, намагалися приборкати солодким пряником, але творчий розвиток музикантів невпинно продовжувався. Різноманітні бюрократичні перешкоди, що їх долає адміністратор групи Лейдас, стимулюють, загартовують. А от необхідність обертатися в колах спекулянтів та ділків для того, щоб купити якісну апаратуру, дуже погано відбивається на психологічному стані музикантів. Раніше державні установи, що відповідають за самодіяльну творчість, просто зневажливо відмахувалися від рок-музики —

ністратор групи Лейдас, стимулюють, загартовують. А от необхідність обертатися в колах спекулянтів та ділків для того, щоб купити якісну апаратуру, дуже погано відбивається на психологічному стані музикантів. Раніше державні установи, що відповідають за самодіяльну творчість, просто зневажливо відмахувалися від рок-музики —

«ЛІВИ» З ЛІЄПАЇ

мовляв, що там вони можуть, ці гітаристи з підпілля. Але й тепер, коли рівень майстерності латиських музикантів значно виріс, і тексти пісень утворюють гармонію з музикою (як, наприклад, в опері Яніса Луценса і Є. Євтушенка «Мама і нейтронна бомба»), так звана фінансова офіційна допомога наче намагається утримати справжні таланти на загальному рівні розважальної пісні. Музиканти самі купують інструменти та обладнання, а щодо нечистих на руку «меценатів» від року, то поки що проти них можна боротися лише пісню. До речі, «Пісню для ледаря» Яніса Гродумса Ліпайський міськвиконком не рекомендує виконувати на масових концертах.

НА ВАШЕ ПРОХАННЯ

У нас на Україні поширена думка, що в прибалтійських рок-музикантів все гаразд і майже немає проблем. Тільки побажаш — і ось тобі дарунок від міської влади — синтезатор «Ямаха». Це виникло стереотипом: якщо територіально Прибалтика ближче до Заходу і рівень музикантів там щільніше наближається до європейського, то і матеріальні питання розв'язуються якимись названими засобами. Але згадуються розповіді музикантів естонського «Радара» про те, як вони їздять до Фінляндії і там купують інструменти з так званими виробничими дефектами у магазинах товарів за зниженими цінами... Проте рок-ситуація все-таки змінюється. Наприклад, у Ризі тільки протягом тижня на початку липня кращі групи міського рок-клубу грали на майданчиках фестивалю авангардного мистецтва «Арткон-тант-88» та під час свят, присвячених пам'яті воїнів-інтернаціоналістів, що загинули в Афганістані.

Але повернемося до «Лівів» з міста Ліпай — Лієпая, що базуються на металургійному заводі «Сарканайс металургі».

Група розпалася після загибелі в 1985 році лідера-гітариста Еріка Когеліса, який об'єднував навколо себе таланти. Нові музиканти продовжили творче життя «Лівів» — з 1976 року грає тільки Яніс Гродумс.

В оновленому складі, здобувши звання переможця на фестивалі «Літваніка-87», флігман латиського року вправно відіграв свого «металу» цікаві, неординарні пісні.

В. ШИЛО.

сцена екран арена

Який фільм про йому найбільшу славу? звичайно, «Сімнадцять миттєвостей весни». Либонь, немає людини, котра б не бачила цього фільму, не захоплювалася сміливим, розумним, незрівняним Штірліцем, роль якого виконував народний артист СРСР, Герой Соціалістичної Праці Вячеслав Тихонов. Але не тільки Штірліц — кожна роль, зіграна цим актором, починаючи з першої крихітної ролі юного підлітка у знаменитій стрічці С. А. Герасимова «Молода гвардія», — то частка нашої з вами долі. З радістю повідомляємо кировоградцям, що 11 вересня на них чекає зустріч з Вячеславом Васильовичем ТИХОНОВИМ у приміщенні обласної філармонії. Разом з Тихоновим у концерті бере участь відомий кінорежисер Ігор ТЕТЬ. Початок о 18 і 20 год.

А сьогодні, 10 вересня, на сцені обласної філармонії виступає відома українська співачка народна артистка СРСР Діана Петриченко, чий прекрасний голос добре відомий кировоградцям.

Кіноклуб «Екран» 10 вересня о 18 годині 40 хв. запрошує шанувальників зарубіжного кінематографа переглянути фільм знаменитого італійського режисера Федеріко Фелліні «Джінджер і Фред» (2 серії).

Традиційне засідання клубу цікавих зустрілей відбудеться 13 вересня о 16 годині в міському будинку культури імені Компаніїв.

Редактор
Ю. СЕРДЮЧЕНКО.

«Молодой коммунар» —
орган Кировоградского
областного комитета
ЛКСМ Украины.
На украинском языке.

НАША
АДРЕСА:
316050,
МПС,

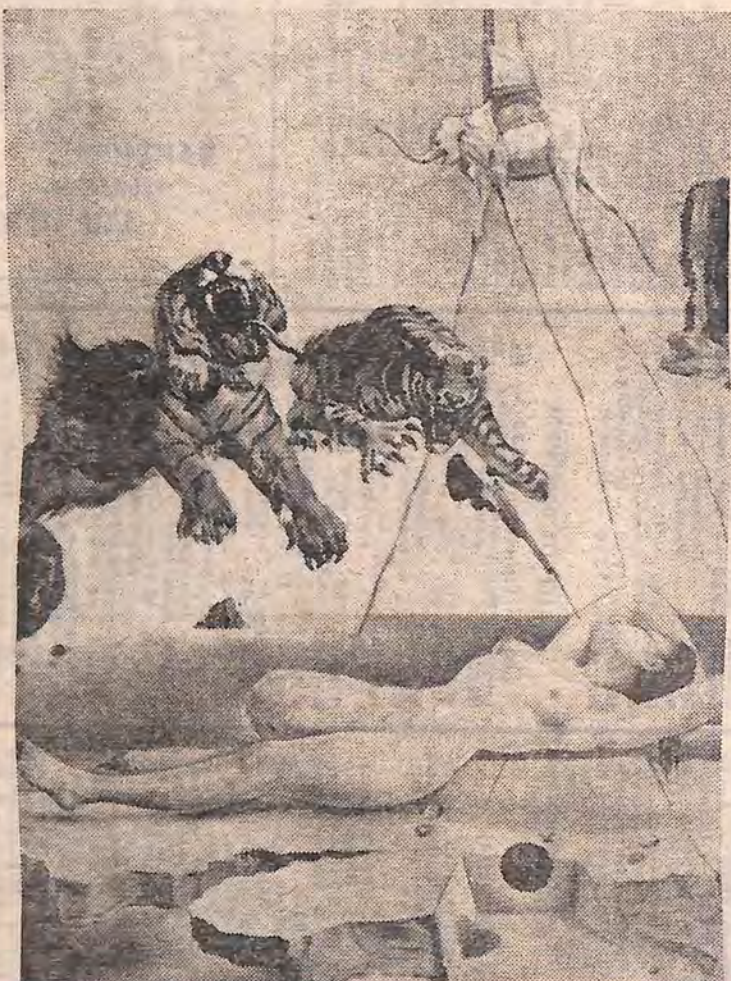
М. Кировоград,
вул. Луначарского, 36.

Телефони:
редактора — 2-54-26; за-
ступника ре-
дактора — 2-29-92; від-
повідального
секретаря — 2-27-65; відді-
лів: комуніс-
тичного виховання — 4-66-79,
4-64-21; комсомольського життя
та економіки — 2-64-84; учнів-
ської молоді і соціальних проб-
лем — 2-59-82; фотолaboratorії —
4-94-94; оголошень — 4-28-96;
коректорської — 3-61-83.
Газета виходить щосуботи.

Друкарня імені Г. М. Димитрова
видавництва
«Кировоградська правда»
Кировоградського обкому
Компартії України,
м. Кировоград, вул. Глінки, 2.

БН 06230. Індекс 61103.
Зам. № 398. Тираж 52200.

Над номером працювали:
художник — О. Босий,
складач машинного набору — М. Мужинський,
складач вручну — Н. Ста-
ростіна, Б. Ватулюк,
коректори — Л. Ковален-
ко, Л. Сердюченко, пин-
кограф — О. Гербина,
друкарі — В. Виноградов,
В. Цоксе, відповідальний
черговий — Н. Даниленко.

МОСКВА. У Всесоюзному музейному об'єднанні «Державна Третяковська галерея» працює виставка живопису ХХ століття із зібрання відомого колекціонера барона Ганса Генріха Тіссен-Борнемісца. Вона організована Міністерством культури СРСР та фондом Тіссен-Борнемісца. На виставці представлено 40 живописних полотен відомих європейських та американських художників.

На знімку: картина Сальвадора Далі «Сон, викликаний польотом бджоли навколо граната, за секунду до пробудження». Олія. Полотно. 1944 рік.

(Фотохроніка ТАРС).

Штраус-психотерапевт

У Болгарії неврози і реактивні психози лікують музикою. Але зцілює далеко не всяка музика. Завдає відчутної шкоди «врубана» на повну гучність. Тож слухайте:

Щоб зменшити роздратування — кантату № 2 Баха, «Місячну сонату» Бетховена.

Щоб позбутися почуття триєги — мазурки і прелюдії Шопена, вальси Штрауса, «Мелодію» Рубінштейна.

Щоб погасити люті і гнів — симфонія Гайдна, Італійський концерт Баха.

Щоб позбутися головного болю — музику до опери «Фіделіо» Баха, Угорську рапсодію № 1 Ліста, сюїту

поради

з драми Лермонтова «Маскарад» Хачатуряна, сюїту «Американець у Парижі» Гершвіна.

Заспокоїлива музика: 3-я частина 6-ї симфонії Бетховена, «Коліскава» Брамса, «Аве Марія» Шуберта, «Місячне світло» Дебюссі.

Допомагають проти підозріливості, недовірливості і гіпертонії концерт 8-го мінора Баха, Соната для фортепіано Бартока, Кантата № 21 Баха, Ноктюрн 8-го мінора Шопена.

△ Будь-яку дурницю можна назвати гіпотезою, якщо маєш вчений ступінь.

△ Це несподівано — пишати солідною посадою.

△ Якщо у свідків немає голосу совісті, суд втрачає гласність.

△ Навіщо йому переборювати труднощі, якщо у нього є для цього заступник?

Юрій РИБНИКОВ.

ТЕЛЕВІЗОР ІЗ ЗАВАДАМИ

Біля входу до однієї радіо-телевізійної майстерні у Роттердамі висить таке оголошення: «Тут швидко і доброякісно ремонтують радіоприймачі і телевізори, а коли треба, створюють різні заводи. Вони допомагають друзинам хоч коли-не-коли відірвати чоловіків від блакитних екранів».

ПРИНЦИПОВІ МИТНИКИ

Цілий місяць відмовлялися австралійські митники дати дозвіл на увіз у країну єгипетської мумії, яку британське археологічне товариство продало Мельбурнському університету. Причина: мертве тіло не дозволяється перевозити без медичного посвідчення, де вказувалося б на причину смерті. Той факт, що мумії 6000 років, довго не міг переконати впертих чиновників.

ГОЛОВНИЙ ВИГРАШ

Головним виграшем однієї лотереї у Парижі був дозвіл протягом десяти років ставити автомобіль на будь-якій стоянці в центрі міста. Другий виграш — шеститижнева подорож навколо світу.

ІНСТРУКЦІЯ

У Цюриху введено нову інструкцію для місцевої добровільної пожежної команди. Там є такий параграф: «За дві години до початку пожежі рішуче забороняється вживати будь-які алкогольні напої».

ЦЕЙ ТЕСТ—НЕ ЖАРТ

Дайте відповіді на такі запитання:

1. Чи випадало вам не виходити на роботу через п'ятику?
2. Чи страждає ваша сім'я від того, що ви вживаєте спиртне?
3. Чи вважаєте ви, що п'єте через те, що важко знаходите спільну мову з людьми?
4. Чи відчуваєте докори сумління після того, як вип'єте?
5. Чи загрожують випивки вашому доброму імені?
6. Чи доводиться вам залишатися без грошей через п'ятику?
7. Чи вважаєте ви, що дедалі більше тяжієте до компанії алкоголіків?
8. Чи не здається вам, що відтоді, як п'єте, у вас зникло честолюбство?
9. Чи зневажаєте ви свою сім'ю через п'яцтво?
10. Чи не хочеться вам випити у певну годину дня?
11. Масте бажання похмелитися вранці?
12. Чи не помічаєте, що після випивки гірше засинаєте?
13. Чи порушує випивка вашу душевну рівновагу?
14. Чи загрожує алкоголь вашому службовому становищу?
15. Чи випиваєте ви, аби забути прикрощі?
16. Чи схильні пити наодинці?
17. Чи траплялися у вас після п'ятики провали пам'яті?
18. Чи радилися ви з лікарем з приводу схильності до спиртного?
19. Чи вживаєте алкоголь для кращого самопочуття?
20. Потрапляли у витверезник чи лікарню в зв'язку з випивкою?

Ствердні відповіді НА ДВА ЗАПИТАННЯ свідчать про вашу схильність до алкоголізму.

Позитивні відповіді НА ТРИ ЗАПИТАННЯ означають, що ви вже майже ступили на шлях алкоголізму.

Ствердні відповіді НА БІЛЬШІСТЬ ПУНКТІВ свідчать, що ви алкоголік.

ФРАЗИ